

DIRVA

TUO TARPU EUROPOJE

Vis daugiau įsigali vokiečiai

Kai naujas vokiečių kancleris Helmut Schmidt pereiną savaitę vetavo Bendrosios Rinkos nutarimą pakelti maisto kainas 5%, europiečiai staiga pamatė, kas yra jų valdovas. "Ar tas brutalumas, su kuriuo vokiečių kancleris nori privirsti savo europinius partnerius eiti vienodu žingsniu, rodo, kad Vokietijoje atgimsta ankstyvesni jos blogi bruožai? Ar Herr Schmidt bus naujas 'geležinis kancleris'? - klausė įtakingiausias Paryžiaus dienraštis Le Monde ir pats atsakė: "puolimo ant kelių Varšuvoje (buv. kanclerio Brandto prieš nacių aukų paminklą) ir nuolankaus priėmimo už viską kaltės laikai praėjo".

"Vokiečių ūkis dabar yra toks stiprus - konkrečiai konstatavo londoniškis ECO NOMIST - kad prielaida, jog Bendrosios Rinkos centrą sudaro 4 maždaug vienos ūkinės galybės, būtent: Vokietija, Prancūzija, D. Britanija ir Italija, neteko bet kokio realaus pagrindo".

Iš tikro vokiečiai visus aplenkė. Jų infliacijos sparta per paskutinius 12 mėnesių buvo tik 6,9%, tuo tarpu Italijos 18,9%, D. Britanijos - 17,1%, Prancūzijos 14,4%. Palyginti mažas vokiečių prekių pabrangimas per pirmą š.m. pusmetį jų eksportą pakėlė 31%. Už tat, ne-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

paisant milžiniško naftos produktų pabrangimo, jie šiais metais iš prekybos užsienio laukia 7 bilijonų dolerių aktyvo, tuo tarpu D. Britanijai gresia 9, 8 bilijonų dolerių pasyvas, Italijai 8,8 bilijonų dolerių ir Prancūzijai 6,2 bilijonų dolerių pasyvai. Tiesa, ir Vokietijos neaplenkė visą pasaulį kamuoją ūkiniai nemalonumai. Ir jos infliacija nėra ideali, ir ji turi apie pusę milijono bedarbių, ir jos ūkinis augimas (visos tautos pajamos už gerybes ir pataravimus) yra sustingęs, (pašoks tik 1,5% palyginti su pereiniais metais). Bet tuos trūkumus atstoja pastovi vyriausybė, valstybės ir bendriems interesams draugiškai nusiteikusi darbininkų unijos bei pažangiausia pasaulyje socialinė politika.

Todėl nenuostabu, kad pagaliau turėjo ateiti laikas, kada vokiečiai Vakarų Europos koncerte pradėjo ne tik griežti pirmuoju smuiku, bet ir diriguoti visam orkestrui. Vokiečiai yra pasiryžę padėti likusiai Europai, bet su sąlyga, kad ir tie sau padės. Vokiečiai paskolino 2 bilijonus dolerių bankrutuojančiai Italijai (tai užstatė visą savo aukso atsar-

gą - 550 tonas). Jie lengvai gali tą patį padaryti ir kitiems savo kaimynams. Kancleris Schmidtas taip teisingai paskolė Italijai savo tautiečiams per televiziją: "... unser eigenes Interesse, das uns hier die Hand gefuehrt hat" (mūsų ranką vedė mūsų pačių interesai). Pridurdamas: "Jei mūsų kaimyniniai kraštai negalės mokėti, mes negalėsime eksportuoti ir mūsų darbininkai neteks darbo".

Iš tikro pastovus vokiečių ūkinis stebuklas buvo įmanomas tik pradėjus Bendrąją Rinką, kur vokiečių gaminiai lengvai nukonkuravo savo partnerių gaminius, bet buvo bendrais metais apsaugoti nuo amerikiečių ir japonų konkurencijos. Didesnę pusę vokiečių prekybos apyvartos yra pasiekama kaip tik Bendroje Rinkoje.

Iš kitos pusės, vokiečiai iki šiol į Bendrosios Rinkos subsidijų kasą įnešė 7 bilijonus markių daugiau negu iš jos gavo. Bet tai palyginti maža kaina už atsirusias naujas ūkinės ekspansijos galimybes.

Reikia atsiminti, kad jau 1958 metais suorganizavus Bendrąją Rinką, prancūzams reikalaujant, buvo sutarta nustatyti vienodas kainas žemės ūkio gaminiams. Jei ūkininkas negali jų gauti laisvoje rinkoje, jo pasiūlytus produktus nuperka bendruomenė. Tokia politika privėdė prie to, kad žemės ūkio gamyba pralenkė poreiklavimą, tačiau per viršių negalima parduoti užsieniu, nes ten kainos žemesnės. Tokiu būdu šaldytuvuose atsirado šimtas tūkstančių tonų jautienos, kurios nėra kur dėti. Netoli dviejų bilijonų dolerių (5,2 bilijonai markių) buvo tik 1973 metais išleista sviesto pertekliaus supirkimui. To sviesto jau turima tikras kalnas. Tik dalį jo pasisekė pusdykiai parduoti sovietams ir persams. Bendrosios Rinkos ūkiui tvarkyti sudaryta 7.300 tarnautojų turinti istaiga Biuselyje, kuri vien 1973 metais išleido 3.572 patvarkymus, kai kuriuos net 26 metrų ilgio!

Prieš tokį biurokratizmą, kuris, pavyzdžiui, net nustatė kiek vandens turėtų būti piaunamos vištos kūne, vokiečiai dabar sukilo ir pareikalavo reformų, kurias tik pravedus galima būtų kalbėti apie siūlomą 5% maisto kainų pakėlimą. Jei pirmiau į Briuselio biurokratizmą šnairiai žiūrėjo prancūzai, ypač de Gaulle, kuris bijojo netekti dalį suverenumo, dabar naujas de Gaulle vadinasi Herr Schmidt, kuris

Vaidai iš Vilniaus grąžinimo Lietuvai, 1939 m. spalio 9, Kaune, padedamas vaikus prie Nežinomojo kareivio kapo. I Girtio, Bumikio, Truso ir Prancūko nuotraukų montažas.

Mes be Vilniaus nenurimsim!

RIMAS DAIGŪNAS

Nepriklausomoje Lietuvoje užaugę ar subrendę lietuviai žino, kad spalio devintoji buvo apvaikščiojama gedulo ženkle. Iš tikrųjų, klaidingas tarptautinis nu-

stengiasi spręsti problemas apeidamas Briuselio biurokratus, stačiai kalbėdamas su kitų valstybių vyriausybų galvomis. Ypač geri esą jo asmeniškai santykiai su Prancūzijos prezidentu Giscard, kuris avo kraštui nori pritaikyti tokius pat susitvarkymo principus, kurie atnešė pasisekimą Vakarų Vokietijai. Norėdami vokiečių paramos, to paties turės siekti ir kiti jų kaimynai.

Pasak Luxemburgo ambasadorių Europos ūkinei Bendruomenei Jean Doodelinger: "Bei Helmut Schmidt muss das jetzt alles STRAMM, ORDNENTLICH und KONKRET in Europa gemacht werden" (Pas Schmidtą Europoje turi būti viskas drausminga, tvarkinga ir konkrečiu).

sikaltimas, sutartį pasirašius, kitą dieną ją sulaužyti, turi mažai atitikmenų istorijoje. Suvalkų sutartis ir klasiškas klastos pavyzdys. Taip pat klasiškas tautos sąmoningumo ir nusistatymo kietumo pavyzdys yra lietuvių kieta valia boikotuoti valstybinių santykių tvarkymą su valstybe - kaimynu, valstybe - grobuone.

Atvirai kalbant, Vilniaus tragedija nutiso į šios dienos politinius skersvėjus. Okupacinis režimas deda pastangas paversti Vilnių tarptautiniu didmiesčiu, kokiais, pagal jų nutautinimo praktiką, jau pavirto Minskas, Kijevas, Erevanė, Kišenevas, Tbilisė ar Alma Ata, sovietinių respublikų sostinės. Visur stiprus rusiškumo akcentas. Ryga turi 65% ne latvių tautybės gyventojų! 'Sąjunginių' respublikų sostinėse veikia tinklai rusiškų mokyklų, teatrų, organizacijų. Ta pati genocidinė politika terioja Vilnių. Centrinėse jo aikštėse, kaip anksčiau carų paminklai, riogso milžiniški Lenino ir gen.

Černiachovskio paminklai. Lietuviai stebi genocidinį paradoksą: įjungtas į savo istorinio priklausomumo teritoriją Vilnius tolsta nuo tautinio kamieno. Vilnius vis sparčiau nutautinamas.

Vilniaus problema, net komiška, atgijo ir išeivijoje. Gūdai ėmė savintis istorinį Vilnių. Mes matome net Amerikoje ir Kanadoje tautinių mažumų parodose kur jožiškų pamfletus, propagandinius atvirukus: Vilnius pristatomas gudišku miestu, Vytis tampa gudišku valstybiniu ženklu, Lietuvos kunigaikščiai gudiškai kniaziais! Tai primena seną anekdotą, kuris tvirtino, kad Jėzaus šeimoje kalbėta ... lenkiškai! Tas tvirtinimas viešpatavo Lietuvos lenkinimo eroje, kada visai rimtai įrodinėjo reikalą mels-tis lenkiškai, nes "Dievo Motina kalbėjo lenkiškai".

Lietuviškos išeivijos pareiga svetimomis kalbomis išleisdinti mūsų istorikų veikalus apie Vilniaus istoriją, įvertinti Vilniaus lietuviškumą įvairiopais jo aspektais.

Neblogai, kad paskelbtas ir romano konkursas Vilniaus tema. Bet fikcija vis gi išlieka fikcija. Romanas nėra atrama mokslinėse diskusijose su gruboniais. Tačiau savo visuomenei tai gali būti įkvėpimo akstinas.

Mūsų gyvenamai dienai kažin kaip simboliškai skamba senoji giesmė. Tai lietuviškų pragiedrulių nuotakose dainiaus poeto Petro Vaičiūno parašytas eilėraštis "Mes be Vilniaus nenurimsim" eilutės. Tai yra ir didžiojo išeivio, kompozitoriaus Antano Vanagaičio melodija tam eilėraščiui. Ši

(Nukelta į 2 psl.)

DEMONSTRACIJOS PRIE AUSTRALIJOS PARLAMENTO

Š.m. rugsėjo mėn. 19 d. įvyko masinės pabaltiečių demonstracijos prie Australijos parlamento rūmų sostinėje Canberra. Dalyvavo du tūkstančiai lietuvių, latvių ir estų atstovų iš visų Australijos valstybių, ir pareiškė savo pasipiktinimą ir nusivilimą dabartine valdžia, kuri pripažino Pabaltijo valstybių įjungimą į sovietiskąją Rusiją.

Dabartinė Australijos valdžia yra Australian Labor Party (A.L.P.) rankose ir jos ministras pirmininkas G. Whitlam yra pirmas tos partijos vadas įstengęs laimėti rinkimus nuo 1949 metų. Praeityje - opozicijoje ir valdžioje - jis buvo kelis kartus pareiškęs, kad jis su-prantąs Pabaltijo klausimą ir pabaltiečiams nereikia rūpintis, nes Australijos užsienio politika Pabaltijo vals-

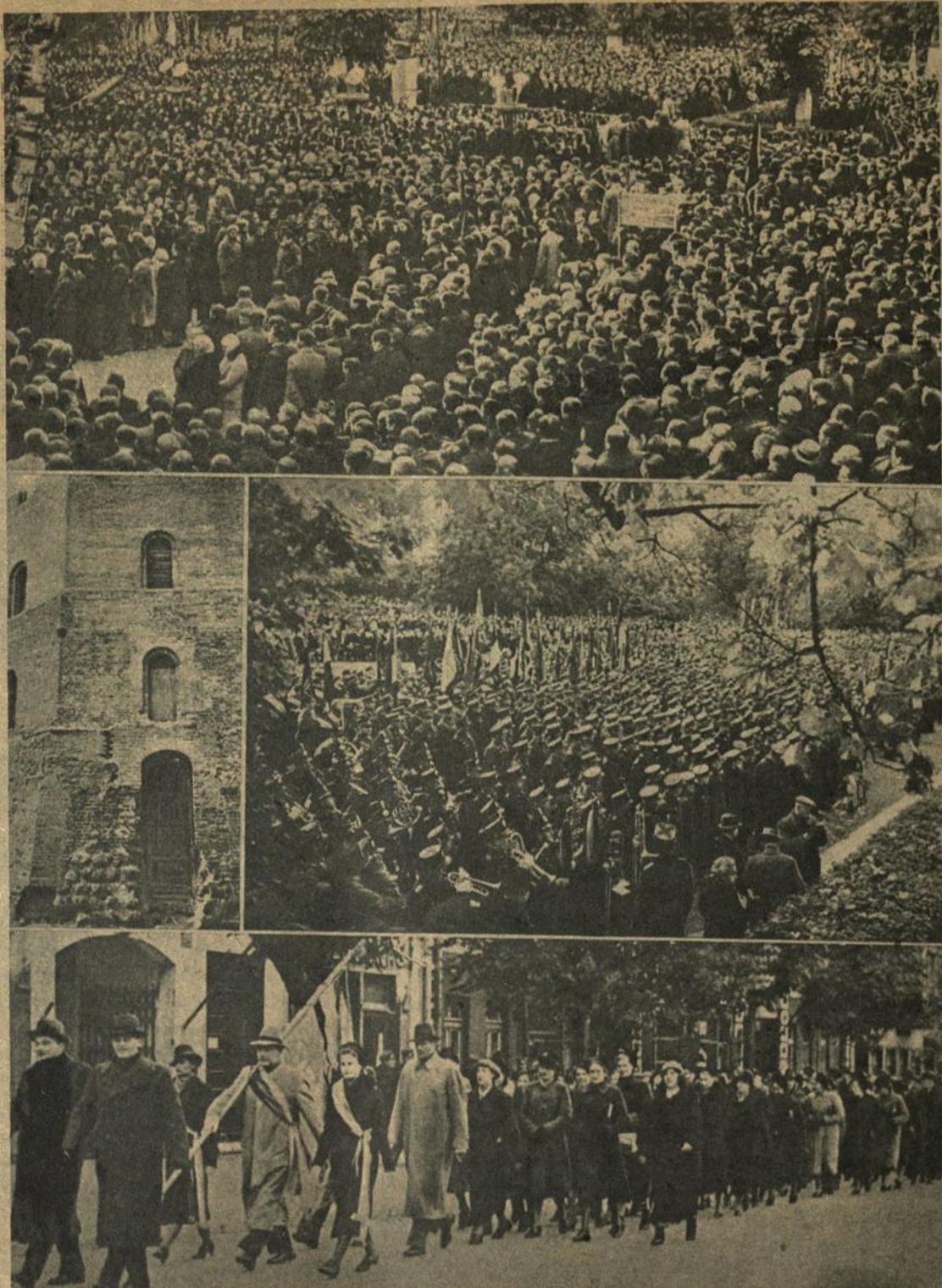
tybių atžvilgiu nebūsimi kitokia. Pasirodė, kad A.L.P. ir ypač jos vadas Gough Whitlam melavo, ir dabartinė valdžia vartoja du standartus, t.y. ji sakosi kovojanti prieš bet koki imperalizmą bei kolonizaciją, ir apamai už žmogaus teises ir tų teisių įgyvendinimą, bet, kas liečia rusišką imperalizmą ir kolonizaciją, A.L.P. ir jos vadas nemato jokio reikalo teigiamai pasisakyti ir rusus pasmerkti. Apskritai, dabartinė valdžia paneigė visus principus už kuriuos jie praeityje kovojo (o gal tik kitus mulkino?!).

Demonstracijų metu kalbas pasakė veik visi opozicijų vadai ar jų atstovai, bet nei vienas A.L.P. atstovas neišdrįso pasirodyti. Buvo kviečiamas ir Gough Whitlam. Jam nepasirodžius buvo sudėgintas jo paveikslas (lietuvių studentų darbas). Tą patį vakarą, visos televizijos ir radijo stotys gyvai atvaizdavo demonstracijas ir paaiškino demonstracijų tikslus. (vv)

APAČIOJE: Demonstruotojai su plakatais prie Australijos parlamento rūmų.

V. Vilkaičio nuotrauka

Vaizdai iš iškiliųjų Kaune Vilniaus grąžinimo dieną.

Mes be Vilniaus nenurimsim!

(Atkelta iš 1 psl.)

dvieju mūsų genijų sudėta talka Vilniaus temai ilgai buvo kaip ir neįteisintas himnas, giedamas Laisvės Varpui pritariant.

Dabar, per trisdešimtį tremties ir savanoriškos egzilės metų, puiki giesmės melodija ima pasidengti užmaršties dulkėmis. Kodėl gi taip nutiko. Tautos laisvės problema niekad nebuvo pasiekusi tokį intensyvumą, kaip kad šiandieną.

Maža vaičiūniško teksto parafrazė gali gražinti mums Antano Vanagaičio melodiją ir paversti ją giesmę patriotinės išeivijos himnu. Sutapatindami amžiną lietuviams Vilniaus temą su Laisve, gal būt istoriškai pateisinama giedoti mūsų minėjimuose, saskrydžiuose, suvažiavimuose, jaunimo stovyklose patriotiškosios išeivijos himną:

Mes be laisvės nenurimsim!

APIE RADIO LIBERTY

JAV LB Krašto Valdybos vicepirm. Aušra Mačiulaitytė-Zerr lankėsi Radio Liberty istaigoje New Yorke. Čia turėjo pasitarimus su programų departamentų direktoriais R. Tuck (New Yorke) ir Z. Sztumpf (Muenchene).

Pagrindinio apsilankymo tikslas gauti reikiamas informacijas dėl personalo ir lietuviškų transliacijų skyrių samdymo ir kvalifikacijų tarnybinėms pozicijoms nustatymo. Kaip jau buvo skelbta, lietuviškų transliacijų skyrių planuojama sudaryti iš šešių asmenų: penkių Muenchene ir vieno New Yorke.

LB Krašto Valdybos atstovė programų departamentų direktoriaus išreiškė LB susirūpinimą kiek tai liečia Radio Liberty organizacijos pageidavimą, kad samdomi tarnautojai būtų iš Lietuvos išvykę neveliau kaip prieš dvejus metus. Paašikinta, kad okupantas stipriai varžas iš Lietuvos emigravimą. Jei keli yra buvę išleisti, tai daugumoje seneliai ar labai riboto išsilavinimo asmenys. Kiek kitaip yra su Lietuvos tautinėms mažumoms priskiriamiems asmenimis, kuriems paskutiniaisiais metais galioja sen. H. Jackson dėka išrūpintos emigracinės lengvatos. Nuogastauta, kad taikant dviejų ar mažiau metų laiko-

tarpio taisyklę, lietuviškąjį Radio Liberty skyrių teks užpildyti nelietuviškos kilmės asmenimis. Toks vieną šališkas sąstatas neabejotinai keltų nemažą abejonių dėl pačios programos ir paverttųjų lietuvių tarpe.

R.L. Tuck užtikrinęs, kad į minėtą LB Krašto Valdybos pageidavimą bus atsižvelgta ir bus dedamos reikiamos pastangos lietuvių skyriaus tarnautojų sąstatą prideramai išbalansuoti. Taip pat užtikrinta, kad samdant tarnautojus, nebus diskriminuojami vyresnio amžiaus kandidatai.

JAV LB Visuomeninių Reikalų Taryba yra sutikusi talkinti kandidatų Radio Liberty lietuviškajam skyriui suradime. Taip pat LB yra pažadėjusi savo paramą Radio Liberty siekiant užmegzti kontaktus su lietuviškomis radijo valandėlėmis JAV-se. Radio Liberty lietuviškasis skyrius norėtų keistis programine medžiaga, ypač kiek tai liečia sukačių paminėjimus bei kultūrinės visuomeninės temas. Prašymai gaunami kreipiantis į Lithuanian - American Community of USA, Inc. 708 Custis Road, Glenside, Pa. 19038. Suinteresuotieji prašomi kreiptis kaip galima greičiau, nes sąstatas bus formuojamas artimoje ateityje.

LB Inf.

laiškai Dirvai

VIEŠAS KLAUSIMAS LF VALDYBOS PIRMININKUI DR. A. RAZMAI

Dirvoje (Nr. 72), aprašant š.m. rugsėjo mėn. 22 d. Lietuvių Fondo vaju Clevelande, į klausimą dėl LF kapitalo investavimų ("ar Lietuvių Fondas, kuris pusę savo kapitalo, kaip žinoma, investuoja pirkdamas įvairias akcijas, nenukentėjo sąryšy su dabar vykstančia infliacija ir akcijų vertės kritimu") gautas paaiškinimas buvo taip aprašytas:

"I tai buvo atsakyta, kad laimingu būdu L. Fondas, investuodamas pinigų, laikėsi konservatyvinės politikos ir išvengęs didesnių nuostolių".

Nors nebuvo nurodyta, kieno buvo duotas toks 'paaiškinimas' (dr. Razmos, LF Valdybos pirmininko, ar dr. Baluko, LF Tarybos pirmininko, kurie abu šiame vaju susirinkime dalyvavo), tačiau norėtusi gauti iš dr. Antano Razmos, nuolatinio LF vadovo, pilnesnį paaiškinimą dėl tvirtinimo, kad LF "išvengęs didesnių nuostolių".

Jei praeitų metų pabaigoje, kaip š.m. gegužės mėn. LF susirinkime paašikėjo, pagrindinio kapitalo vertė jau buvo sumažėjusi apie 166 tūkstančius dolerių, tai dabar, akcijoms toliau krentant, tas sumažėjimas jau galėjo peršokti 300 tūkstančių dolerių (kai kurie LF vadovybės nariai privatiškai kalbėdami tą sumą jau pakelia iki 350 tūkstančių). Taigi, ar tai "didesni nuostoliai" ar smulkūs arbatpinigiai?

Tiesa, o gal dr. A. Razmai tokia pinigų suma dar nesudaro "didesnių nuostolių"?

Jei LF vadovai padarė tokių nedovanotų klaidų ir tiek svetimų pinigų vėjais paleido, -- reikėtų būti atviriems ir neorganizuoti išgarsinto pobūdžio lietuvišką 'cover-up'. Reikėtų aiškiai pasakyti, kiek yra nuostolių, kokia yra reali LF pa-

grindinio kapitalo padėtis. Kažin, ar tie du 'tūkstantininkai', kurių nuotrauka kartu su LF vadovais yra įdėta toje pačioje Dirvoje, o ir kiti aukotojai, buvo painformuoti apie tai, kad LF "laimingu būdu" yra "išvengęs didesnių nuostolių"?

Iš kitos spaudos paskelbtų informacijų nesusidaro įspūdis, kad LF laikėsi "konservatyvinės politikos", nes investavimas į spekuliatyvinės akcijas negali būti tokia politika laikomas...

Lietuvių visuomenė nori gauti pilną ir aiškų, bet tik ne 'laimingu būdu' sukirptą paaiškinimą.

(ap)

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/2% — 4 metų su \$10,000, minimum.

6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6 1/4% — 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

ISIDEMETINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Hairplage-Lotion" preparatas sulaukia plaukų slinkimo, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgaivinti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje. JIB Medicine Lig. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovams: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

PLATING PRODUCTION SUPERVISOR

Required for Chrome plating plant. 3 years plating and supervision experience required. Good working conditions. All fringe paid benefits. Salary to be discussed.

Apply call or write to:

FREELAND INDUSTRIES LTD.

BOX 960

KINGSVILLE, ONTARIO, CANADA

519-733-2303

(70-76)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 TEL. (216) 431-6344
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
 ASSOCIATE EDITOR ALEKŠAS LAIKONAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
 Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiuro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

SOVIETINĖS BARBARYBĖS ĮRODYMAS

Rugsėjo 27 d. Dirva paskelbė kalinamųjų sovietų koncentracijos stovyklose lietuvių sąrašą.

Sąrašas 115 pavardžių. Tai mažą dalį naikinimo stovyklose kankinamųjų lietuvių. Įvairiais keliais Vlikas surinko tas pavardes ir paskelbė tą šturpų sąrašą, prašydamas laisvojo pasaulio lietuvių panagrinėti vardus ir pavardes: ar nėra jų tarpe draugų, giminių, pažįstamų. Tokius radus, tuoj pat painformuoti Vliką, suteikti apie sovietinį kalinį žinių. Tai reikalinga kreipiantis į tarptautinę humanistinę Amnestiją International draugiją. Tai rūpestis dėl kalinamųjų lietuvių laisvės ir gyvybės išsaugojimo galimybių.

Naikinamieji koncentracijos gulagai yra sovietinės barbarybės įrodymas. Ten kalinami ir kankinami asmenys nėra kriminaliniai nusikaltėliai, bet tie, kas sovietuose pavadintas bet kuriuo aspektu 'nelojalus režimui asmuo'. Tokiam sovietiniam organui prirašo prasimanymų nusikaltimų, su tikslu izoliuoti jį iš aplinkos. Kaip taisyklė: tikri kriminalistai kalinami kalėjimuose; 'nelojalus režimui' elementas patenka į gulagus.

Šita pavyzdį matėme iš nesenu bylą ok. Lietuvoje, kada 'nelojalus' buvo kaltinami dėl užsienio valiutos laikymo, kas yra pagal sovietinius potvarkius kriminalinis nusikaltimas, bet nutremti į gulagus. Čia pat, iš sovietinės spaudos retų prasitarimų, matyti, kad plėšikai siunčiami į kalėjimą.

115 kalinų sąrašas pateiktas mūsų visuomenei be komentarų. Jo tragiškas vaizdas kiekvieno sąmonės sukrečia. Kiekvienas yra tikras, kad šie 115 lietuvių kuriuos nors būdu neparodė lojalumo okupaciniam režimui. Esant nepaprastai intensyviai tarpusavio šnipinėjimo sistemai, laiškų cenzūrai, visokeriopam žmonių sekimui, režimui nesunku kiekvienam prikergti kaltinimą. Klasiškas yra A. Solženicino įkalinimas už laisvę parašytą komišką žodį 'ušočius'.

Tai buvo Stalino dievinimo pajuoka. O dabar, ok. Lietuvoje, net iš spaudos matome, kad žmonės apšaukiami blogais sovietiniais piliečiais, jeigu jie gauna siuntinėlių iš užsienio, arba apsilanko maldos namuose. Režimas elgiasi klidingai. Kartais, atrodo, priežiūros varžtai atsileidžia. Žmonės pasiūdo laisvesnio politinio klimato iliuzijai. Bet tuoj pat seka represijos. Kas vakar atrodė toleruojama, šiandien tampa baustiniu dalyku. Su tuo faktu privalo skaitytis ok. Lietuvoje besilankantys turistai. Jie naiviai galvoja turį laisvų pokalbių galimybę. Už mėnesio, ar metų, jų sutiktieji asmenys, gal žiauriai nukentėję. 'Lojalumo' fikcija pasibaigs gulage.

Okupacijos ženklas įspaus tas į lietuvių ištrėmimo iš Lietuvos teritorijos faktą. Kyla natūralus klausimas:

kodėl režimo baudžiamieji lietuviai nekalinami Lietuvos teritorijoje? Sovietinės respublikos, pagal SSSR konstituciją, yra savarankūs politiniai vienetai. Kodėl šie 115 lietuvių kalinami ne Lietuvos teritorijoje? Ar tai ir yra ta 'sovietinių tautų draugystė', apie kurią rėkte rėkia sovietinė spauda? Šie 115 asmenų nepapildė tariamų nusikaltimų Mordovijos, Permės, Uralo srityse, kur jie kalinami. Juos teisė sovietiniai organai esą ok. Lietuvoje, pagal LTSR baudžiamąjį statutą, ten ir jų tardymus vedė. O tokio 'teismo proceso' finalas ... sovietiniame gulage už ok. Lietuvos sienų.

Šita pasibaisėtina barbarybė pradėta Justo Paleckio pačiu pirmuoju jo 'prezidentavimo' aktu: 'ištrėmti A. Merkį į sovietinio kalnimo įstaigą'. Merks buvo išvežtas į Sovrusiją. Tai yra 'nelojalaus' asmens pašalinimas iš jo valstybės, iš jo aplinkos. Tai yra nusikaltimas prieš humanizmą ir prieš lietuvių tautą. Tai yra genocido aktas. Pajėgūs, atsparūs, savo būdu kieti lietuviai nusalinami į tolimus gulagus.

Vliko paskelbtas 115 lietuvių sovietiniuose gulaguose yra sovietinės barbarybės įrodymas. Tai dokumentas ant istorijos teismo stalo.

APIE MŪSŲ PREZIDENTUS

Idomu buvo skaityti Tėviškės Žiburių rugsėjo 12 dienos numeryje straipsnį - Prezidentinė Lietuva, kur pagrįstai keliama mintis, jog valstybės ir tautos istoriją kuria ne vien karaliai, kunigaikščiai ar prezidentai, bet jiems talkina ir taip pat didžius darbus atlieka visa eilė didesnio ir mažesnio laipsnio pavaldinių. Tačiau, istorijoje randami vie viršūnėse buvusių asmenų vardai.

Čia autorius primena Lietuvos praeities valdovus ir prezidentus šiais žodžiais:

Įvairūs buvo Lietuvos valdovai, įvairios buvo ir jų gyventos epochos. Per senosios Lietuvos sceną pražygojo įvairausio charakterio, užmojo ir sėkmingumo valdovai, o per naujosios, nepriklausomos Lietuvos areną - trys prezidentai - Antanas Smetona, Aleksandras Stulginskis ir Kazys Grinius. Jie atstovauja ryškiai suvitusiai dviejų dešimtmečių Lietuvai, kurioje tautinė sąmonė sužėrėjo visu ryškumu. Tiesa, jie ne vienodi savo ideologija, politinė galvosena, religiniais įsitikinimais, charakteriais, tačiau vienodi valstybine ir tautine sąmone. Jiems visiems pirmoje eilėje rūpėjo Lietuvos valstybės atstatymas, jos gerovė, pažanga ir ateitis. To tikslo jie siekė skirtingais keliais...

Toliau rašoma: "Sekant betgi velionies prezidento

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS DETROITE

ANTANAS GRINIUS

Rugsėjo 28 d. 7 v.v. Lietuvių Namuose rengimo komitetas suruošė su Lietuvos gen. konsulu Anicetu Simučiu susipažinimo vakarą ir jame dalyvavo iš anksto užsirašę svečiai. Vakara atidarė rengimo komiteto pirmininkas Jonas Švoba ir gen. konsului pristatė visus dalyvius, pasakydamas kiekvieno vardą ir pavardę ir smulkiai apibūdindamas kas jis toks yra ir kokioje veikloje reiškiasi.

Po to turėjome šeiminingos Onos Kašlienės pateiktą ir net iš kelių valgių vakarienę su skaniais gėrimais, kavute ir pyragaičiais.

Užkandus ir vakarienei einant prie pabaigos gen. konsulas Anicetas Simutis tarė trumpą žodį, dėkodamas už jam parodytą dėmesį kaip simboliniam Nepriklausomos Lietuvos atstovui. Savo kalboje gen. konsulas palietė įvairius Lietuvos reikalus ir atsakinėjo į pateiktus jam klausimus.

MIŠIOS UŽ ANTANĄ SMETONĄ

Rugsėjo 29 d. Detrote turėjome ypatingą ir didelę šventę - buvusio Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 100 metų gimimo ir 30 metų mirties sukakčių paminėjimą. Minėjimui pravesti buvo sudarytas iš įvairių organizacijų platus komitetas ir minėjimas pravestas sklandžiai ir gražiai.

A. Smetonos minėjimus, kyla mintis, kad mums, laisvosios Lietuvos auklėtiniais, trūksta sintetinės perspektyvos. Mes puolamės liaupsinti vieną, o pamirštame kitus prezidentus. Negirdėti, kad kokiomis nors progomis būtų rengiami A. Stulginskio ir K. Griniaus minėjimai. Ar jie blogesni? Anaipol, žiūrint iš tolimesnės perspektyvos, jie švyti kaip išvermingi demokratijos nešėjai labai sunkiose sąlygose. Dėlto, žvelgdami į nepriklausomą Lietuvą, turėtume matyti ne kurį vieną prezidentą pagal savo spalvą, bet visus tris kaip valstybės atstovus. Jų portretai turėtų kaboti Lietuvių Namuose, Tautiniuose Namuose ir visose institucijose, kuriose telkiasi lietuviai. Mūsų jaunimas turėtų įprasti matyti nepriklausomą Lietuvą su visais jos pagrindiniais atstovais - prezidentais."

Pilnai pritartina Tėviškės Žiburių mintimis, bet negalima sutikti, jog tie, kurie ėmėsi iniciatyvos paminėti prezidento A. Smetonos šimto metų gimimo sukaktį, užmiršta kitus du Lietuvos prezidentus. Tokia jau gyvenime yra susidariusi tradicija, kad juo daugiau metų sukaktis atžymime, juo iškilmingiau jas švenčiame. O šimto metų sukakties proga į tautos istoriją įėjusiam asmeniui jau lyg ir paskutinį kartą gyvieji atiduoda mirusiam pagarbą.

Ir visai natūralu, kad jų prisiminimui iniciatyvos vienu ar kitu būdu imasi tos ideologijos ar institucijos žmonės, iš kurių tas asmuo atėjo, bet prie to prisidėti turi kiekvienas lietuvis. Prisimenu buvo mirties minėjimas prezidento A. Stulginskio ir dr. K. Griniaus ir juose dalyvavo visų pažiūrų žmonės, bet nuo iniciatorių priklauso minėjimų pobūdis ir taip pat nuo sukakties reikšmingumo. Tai gi, tikrai visus tris prezidentus turėtų vienodai minėti kaip mūsų dvidešimt dviejų laisvės metų simbolius lietuvių visuomenė ir mūsų laisvųjų kraštų spauda.

Mišios už a.a. Antaną Smetoną buvo atlaikytos 10:30 visose lietuvių parapijų bažnyčiose.

Švento Petro parapijos bažnyčioje mišias laikė ir labai jautrų pamokslą sakė klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Kadangi ne visi ten buvo ir daug kas jo negirdėjo, nors trumpai pakartosiu to pamokslą kelius sakinius.

"Jei užmiršiu tave, Jeruzale, tebūna užmiršta mano dešinė! Teprilimpa mano liežuvis prie gomurio, jei tavęs neminėsiu" (Ps. 136). Tą patį jausmą, išreikštą psalmininko žodžiais, ir mes kiekvienas turime savo širdyje, ypatingai šiandien, kada susirinkome paminėti Antano Smetonos, Pirmojo ir ilgamečio Lietuvos Prezidento šimtmetinį gimtadienį ir 30-tąsias jo mirimo metines. Antanas Smetona - tai iršas kiekvieno lietuvių atmintyje ir širdyje. Dėl ko? Per maž čia laiko tūkamsi j tai atsakyti. Aleksandras Merkėlis savo knygoje "Antanas Smetona" duoda jo visuomeninę ir kultūrinę ir politinę veiklą. Čia mes matome pilną Antano Smetonos gyvenimo vaizdą. Kilęs iš baudžiauninkų tėvų Užulėnio kaimo dūminėje gritelėje tamsiaisiais sunkiausiu Lietuvai laikui, jis tampa savo tautos laisvės žiburiu.

Lietuvių Enciklopedijos 28-tasis tomas paduoda jo kondensuotą veiklą, iš kur ryškėja jo atsidavimas, rūpestis ir meilė lietuvių tautai. Tai pavyzdys mums visiems, kurie kasdien tolstame savo širdimi ir mintimi nuo brangaus gimtojo krašto ir nebegirdime sukrūvintų savo brolių ir sesių pabalbos šauksmo. Kodėl? Dėl to, kad šiandien daug neaiškumo yra apsupę tėvynės meilės klausimą. Vieni mano, kad toji meilė esanti atgyvenusi savo amžių, kiti - kad jina esąs grynai prigimtas - kūniškas jausmas, kuris neturįs aukštesnės nekontingamos, ypač religinės vertės ir neuždedas jokių religinių pareigų: leista esą jį turėti arba neturėti, leista esą savo tėvynės išsižadėti ir prie kitos prisidėti ir taip toliau.

Šv. Tomas Akvinietis, kurį Katalikų Bažnyčia laiko vienu didžiausių savo mokytojų, moko, kad tėvynės meilė yra tikra krikščioniška dorybė. Tai sielos veiksmas, kuriais reikiama tėvynei savo nusiteikimu, būtent - meilė, nusilenkimas ir paklusnumas. Tėvynė yra atvirinė mūsų motina, o motinai juk privalome reikšti tinkamą pagarbą kultą. Esame įsitikinę, kad jū nenusidedate tėvynės meilei. Tėvynę praradę mylite ją nuosirdžiai, ilgesingai, sekdami Laisvės Žiburio - Prezidento Antano Smetonos pavyzdžiu."

Auką prie altoriaus atnešė: gen. konsulas A. Simutis, LŠST pirmininkas Vincas Tamošiūnas ir rengimo komiteto pirmininkas Jonas Švoba. Buvo įneštos ir mišių metu rikiuotės stovėjo šios vėliavos: Amerikos, Lietuvos, Saulių Sąjungos Močiutės Sibiro Kankinės Emilijos Putvienės Šaulės JAV ir Kanados, Stasio Butkaus šaulių kuopos. Vėliavas tvarkė kuopos pirmininkas Juozas Lesčinskas. Mišių metu giedojo muz. Stasio Šližio vadovaujamas parapijos choras. Mišioms pasibaigus sugiedotas Lietuvos Himnas.

Švento Antano parapijos bažnyčioje už a.a. Antaną Smetoną mišias atlaikė ir pamokslą pasakė klebonas kun. Kazimieras Simaitis. Dalyvavo šios vėliavos. Amerikos, Lietuvos, LKK Sava-

Detrote Šv. Petro bažnyčioje vykstant pamaldoms auką iškia: LŠST pirm. Vincas Tamošiūnas, Liet. Gen. Konsulas Anicetas Simutis ir iškilmų rengimo komisijos pirm. Jonas Švoba. Šv. Mišias atnaso ir pritaikintą pamokslą pasakė klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius.

K. Sraugausko nuotrauka

norų ir Jūrų šaulių švyturio. Tvarkė kuopos pirmininkas Romas Macionis. Buvo atlaikytos ir Dievo Apvaizdos bažnyčioje, kurioje laikinai eina administratoriaus pareigas kun. Alfonsas Babonas.

AKADEMIJA - KONCERTAS

Minėjimas-akademija pradėta 12:30 Lietuvių Namuose.

Minėjimą atidarė rengimo komiteto pirmininkas Jonas Švoba, tardamas įžanginį žodį.

Prieš keturiasdešimt ketverių metus visa Lietuva ir visur esančios lietuvių kolonijos šventė Lietuvos karaliaus Vytauto Didžiojo 500 metų sukaktį, prisimindami didingą anų laikų Lietuvos praeitį. Vytautas Didysis

(Nukelta į 6 psl.)

Šis bei tas SKIRPSTAS

Okup. Lietuvoje tik ką išleista J. Mikuckio knygelė 148 pusl. "Šioje ir Anoje Pusėje". Ji paruošta jau po autoriaus mirties, todėl gali būti kai kas pridėta, politiskai patempta. Bet esminė medžiaga, atrodo, tikrai paties poeto - apie jo buvimą ir darbus kaip Sovietijos šnipo mūsų tarpe (Vokiečių DP stovyklose ir JAV). Knyga išleista stiprinti maskviam kovos frontui prieš mūsų išeivijų laisvose šalyse, bandant mus ir mūsų kovos už laisvę pastangas diskredituoti. Čia sutraukta draugėn bemaž visa, ką biauriausio prieš mus begali išrasti okupantas. Bet tai reiškia, dar vis ji erzina mūsų pastangos vaduoti tėvynę iš svetimos vergijos, todėl taip įžūliai mėtomi aiškūs melai ir niekinimai. Tai ciniskiausias šmeižtų rinkinys. Ničnieko gero pas mus nerandama, visa išvirkščioje pusėje, jokio doro žmogaus ir geros draugijos ar sambūrio nėra. Mūsų politinių veiksmų darbai ir asmenys piešiami taip groteskiškai juodai, taip pasityčiojami, jog skaitytojų darosi neįtikima - per daug aiškus pertempimas į vieną pusę.

O vis dėlto nors visi žmonės turi silpnybių ir ydų ar padaro klaidų, betgi visi mūsų veikėjai, net patys blogiausi - 1000 kartų aukščiau stovi už Mikuckį, svetimos valdžios šnipai! Ir tik graudu, kad Lietuvos žemė pagimdė toki žemiausios rūšies asmenį... Jo paties žodžiais jisai istorijos lapuose iširašė "tokia tamsi figūra"...

• Stilius ir žodynas - visai iš įprasto okupantiško katekizmo. Kai lietuvis, kovotojas prieš Maskvos pavergimą, žūsta, tai J. Mikuckiui - "padžiovė savo kailį", bet raudonarmiečių, mūsų krašto užgrobikų, žuvimą J.M. kone ašarom apgaili. Mūsų organizacijos vadinamos reakcinėmis, tautinė veikla - "lenktynės dėl dolerio" ir tt. Suniekinami ir apšmeižiami ALTAS, VLIKAS, PLB, BALFAS, net Saulių s-ga, Ramovė. Pabaltijos Untas Pineberge, taip gražiai idealistiniais tikslais veikęs, tikslai - "antitarybinis centras", palaikęs ryšius su "banditišku pogrindžiu Tar. Lietuvoje".

Daugis mūsų žymiųjų vyrų, su kuriais J.M. bendravo ir privačiai bičiuliausi - biauriai iškoneveikiami. Ne vien politikams tenka, bet poz. toks taurus Amerikos lietuvis kultūrininkas K. Jurgėla vadinamas "visu biauriausiu naujosios Lietuvos priešų advokatu". Dievaži, net švelnusis, niekam bloga nelinkėjęs poetas M. Vaitkus ciniskai suniekinamas: "landus it vėjurkas ir slidus it ungurys". Taip jau J. Mikuckio vaizduotė purvu priteršta. Ir kiti plūstami visai: padugnės, fašistai, nusikaltėliai, žmogėnai, tautos priešai - tai sena Maskvos melodija mūsų adresu.

Bet čia melas visai nuogas. Poz. sakoma VLIKO A. Trimakas skundesis, jog "veikti prieš Lietuvą neįmanoma". Juk mūsųose niekas niekada taip neišsitaria - veikti prieš Lietuvą!

J.M. ir save apmeluoja, girdi, "niekada nekalbėjau netiesos". O juk būdamas šnipu kone 30 metų vien tik melu ir veidmainyste vertėsi!

• Po Morkaus ir Alseikos - dar viena sugedusi žuvis prasižiojo. Ir geroje bandoje pasitaiko juoda avis. Bet mums turi rūpėti, kad daugiau nešertume savo užantįje panašių gyvųjų. Grįždamas pas savo darbdavius, šnipas J.M. sakosi užtikrintai paliko savo vietos "gerą pamainą", taigi mūsų tarpe vėl veikia toks sugedėlis Maskvos agentas (gal ir nevienas). Įsidėmėtina!

• Įdomiausia, kodėl J.M. pasuko tokiu žemiausio knisiko - svetimai valdžiai prieš savo tautą šnipo keliu? Švelniau žiūrima į šnipus, dirbančius dėl pinigų. Panašiai teisinami ir idėjiniai šnipai. Bet J.M. per daug ciniskas (pagal šią knygą), kad laikytume idėjinį žmogumi. Atrodo, jį neigiamai uždegė kažkoks kerštas laisvai Lietuvai ir jos žymesniems asmenims. Jis mini buvęs kažkuo "nuskriaustas". Gal karjeros laiptuose pasitaikė kokia kliūtis, o ambicingas savimyla išvaizdavo vertas aukštesnių laurų ir įvertinimo? Ir todėl taip įniršo kerštu? Čia pasibaisėtino žmogiško žlugimo paslaptis? Asmeninis kerštas laisvai Lietuvai ir jai mylintiems žmonėms...

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ

Dirvos premijuota novelė

-- Nieko neveiksi. Tu tik būsi labai protingas ir tave išrinks prezidentu. Tada tu gulėsi hamake, po palmėm, valgysi papajas, o aplinkui...

-- Jūra, tu juokiesi! Aš maniau, tu suprasi, kad reikalas rimtas.

-- O aplink hamaką, -- toliau tęsia Jūratė, -- ratu stovės šešios tavo žmonos ir mosuos stručio plunksnu vėduoklėm. Štai, šitaip --

-- Šešios žmonos? -- nusijuokia Mindaugas. -- Pasiutai!

-- Taip. Šešios, riebios, juodos žmonos. Maždaug tokios, kaip miltų teta 'Jemima'. Ir tu turėsi jas visas labai mylėti.

-- Šešias miltų tetas? Aš numirsiu, jas bemylėdamas!

-- Aha! -- Jūratė abiem rankom atbraukia savo ilgus, šviesius plaukus už ausų. -- Taip atsitinka visiems pakiems studentams, kurie atsisako tęsti medicinos mokslą. Jų likimas liūdnas. Aš tau sakau, jų likimas liūdnas.

-- Tu manai, -- Norkaitukas gudriai mirteli, -- jų nemyli lietuvaitės?

-- Visai teisingai, -- Jūratė pasilenkia į priekį. -- Pats pagalvok: kaip lietuvaitė gali mylėti paiką studentą?

-- Bet, Jūrai! -- Mindaugas pašoka ir ima karštai aiškinti. -- Aš negaliu piauštyti žmonių! Netaip esu sutvertas, suprantai? Visą amžių tasytis su ligoniais? Ačiū, ne! Vaikinas tolydžio visai įsiaudrina:

-- Lietuviai būtinai nori savo vaikus uzurpuoti, -- šaukia jis, plačiai mostaguodamas rankom, -- anksčiau stumdavo į kunigus, dabar stumia į daktarus. Tėvas prievarta man riša stetoskopą, kaip kilpą, po kaklu. Ar tam, kad aš amžinai klausyčiausi dusulių, kosulių ir gergždančių plaučių? Atsiprašau, labai atsiprašau! Ap link mane sukasi pasaulis, gražus pasaulis! Yra žvaigždės, kalnai, yra vėjas. Yra saulėlydžiai! Aš noriu gyventi! O jūs visi kišat mane į kalėjimą -- grūdat mane į ligoninę. Aš tenai užtrokšiu nuo vaistų kvapo!

-- Neblogai, -- pagiria Norkaituką Arvis iš valgomojo, -- bet dar pridėk, Minai, kelis žodžius. Pakalbėk jautriau, pasiprašyk užuojautos.

-- Ir niekam manęs negaila, -- Mindaugas sunkiai atsidūsta. -- Niekam nerūpi, ką aš pergyvenu. Niekur nėra širdies, nei supratimo.

Jis neva bando nususukti, kai Jūratė sugriebia jį už skverno ir švelniai patraukia prie savęs. Mindaugas pasiduoda. Valandėlę juodu žiūri vienas į kitą. Vaikinas dar žemiau palinksta ir nusišypso:

-- Juk tu matai, -- tyliai sako jis, -- aš negaliu būti gydytoju. Bet nenoriu tapti nei Ugandos prezidentu. Vien dėl to, kad tavęs ten nebūs. Nebūk žiauri, Jūra. Nebūk bent tu man žiauri. Aš noriu...

Jūratė, tarsi nusigandusi rudose vaikino akyse švystelėjusių liepsnelių, staigiai paleidžia jo švarko skverną ir atmeta galvą:

-- Cha-cha-cha! -- nusijuokia ji. -- Aš žinau, ko tu nori! Tu nori užlipti į aukščiausio kalno viršūnę, tiesa? Arba laimėti Grand Prix automobilių lenktynėse. Tu nori lėkti, kaip vėjas, tiesa? Gyventi, gyventi!

-- Aš noriu, kad tu... A! -- Mindaugas numoja ranka. -- Tu nesupranti, ko aš noriu. Niekas nesupranta.

Dabar Arvis pasišaukia vaikina į valgomąjį:

-- Eikš, Mindaugai, -- sako jis ragaudamas punšą iš sidabrinio samčio. -- Eikš...

Norkaitukas apsisuka ir, palikęs nustebusią Jūratę, skubiais žingsniais eina į valgomąjį, bet tarpdury apsisuka:

-- Ir taip bus, Jūra. Tu pamatysi, taip bus!

-- Minai, -- sušnabžda Arvis, persilenkęs per stalą. -- Atsimeni istoriją apie Tristaną ir Izoldą? Atsimeni? "Ir šviesiaplaukė Izolda paragavo užburto gėrimo..."

-- Jau žinau! -- Norkaitukas pažvelgia į punšo indą. -- Jau žinau!

-- Panele Jūrate, -- sako jis, tarpduryje nusilenkdamas. -- Leiskit man, menkam juokdariiui, jus pavaišinti šios pilies vynu. Bet būkit atsargi: gėrimas užburtas, jame primaišyta meilės žiedų. Jei išgersit bent vieną taure, jūs mane beprotiškai pamilsit. Nes jums apsisuks galva.

-- Tik ne nuo tavo mamulės punšo, -- atsiliepia iš salono Jūratė. -- Jį aš galu gerti kibirais, kaip vandenį.

-- Ką? -- Mindaugas spragteli pirštais. -- Mūsų punšas tik vandenėlis?

-- Aišku, -- juokiasi mergina. -- Tavo mamulė lašina romą, kaip vaistinininkas. Aš mačiau.

-- Panelė Jūratė teikiasi tyčiotis iš mano mamulės, -- pykteli Norkaitukas. -- Na, gerai!

Mindaugas pribėga prie stalo, greitomis apsižvalges pagriebia Bacardi bonką ir skubiai siūbetli romą į stiklinį indą. Jis nespėja net gerai išmaišyti -- pripylęs du stiklus, grįžta į valgomąjį.

-- Na, Jūra, -- sako jis, paduodamas punšą Jūratei. -- Išgerk už mamulės sveikatą.

Jūratė nugeria kelis didelius gurkšnius ir apsilaižo:

-- Skanus. Anksčiau jis man atrodė prastesnis.

-- Tai gerk, -- paragina ją vaikinas. -- Kaip žinai, nekaltesnio gėrimo negausi nei mergaičių stovykloj.

Mindaugas, be atsikvėpimo išgėręs visą stiklą, trankiai pastato jį ant stalo.

-- Kaip medus, -- jis apsižvalgo aplinkui. -- Gerk, Jūra. Matai, aš jau išgėriau. Ko tu bijai?

-- Aš nebijau, -- sako Jūratė, abiem rankom laikydama punšą, kaip stiklinę pieno. -- Ką tu gali, galiu ir aš.

-- Bravo, mergaitė! -- kikeną Arvis valgomajame.

Mindaugas junta, kad visu jo kūnu ima bėgioti saldžios pagaugos. Jis giliai atsikvepia, ranka atbraukia nuo kakto plaukus ir sėdasi prie Jūratės.

-- Jūra, -- sako jis ir siekia merginą apkabinti, -- Jūruže...

-- Palauk! -- nusijuokia Jūratė, pirštais traukydama iš stiklo braškes ir vyšnias. -- Leisk man tas uogas... Minai, apsiraminink. Štai, ir tu gauni vieną braškę. Bet tik vieną!

Ji įdeda Mindaugo burnon braškę.

-- Ar saldi? Ar saldi? -- prisispyrusi klausinėja Jūratė.

-- Saldi, -- vaikas sugriebia ją už rankos, -- bet aš žinau saldesnių dalykų. Atiduok man tą stiklą!

Besijuokdami juodu ima kautis neva už stiklą, kurį Mindaugas galų gale atima. Tada abu šoka muštis pagalmėm ir vienu metu Jūratė parmeta vaikina aukštiekninką ant sofos.

-- Aha! -- džiūgauja ji, prisilenkusi prie Mindaugo veido. -- Gavai, ko norėjai! Ir negulėk užsimerkęs. Ei, Minai! Prispapžink, kad pralošei.

-- Prispapžistu, -- tyliai sako Mindaugas. -- Aš pralošiau...

Tada jis, tartum neregys, pirštų galais apčiuopia Jūratės pečius, pamažu sliuogia toliau ir, abiem delnais apkabinęs jos kaklą, švelniai patraukia ją prie savęs. Sušilę nuo punšo ir nuo muštynių, abu junta, kaip tvinkčioja jų kraujas. Mergaitė palinksta žemyn. Jos praviros lūpos ieško Mindaugo alsavimo, lyg norėtų iki soties atsigerti. Vaikinas girdi savo smilkinių plazdėjimą ir net aikteli, kai Jūratės plaukų sruoga paliečia jo skruostą.

-- "Kasa ir lūpų geiduliai Kastyti palietė meiliai", -- tyliai sako Arvis, stovėdamas tarpdury.

Jaunuoliai bučiuojasi, kaip saulė su pavasariu, kaip vėtra su linkstančiom medžių viršūnėm, kaip šiltas lietus su žeme.

-- Kokie jauni! -- gėrasi Arvis, atsirėmęs į durų staktą. -- Kokie jauni ir kokie gražūs!

Kažkoks gaudumas gnybteli velniuko širdį. Jis bando išsiaiškinti, ko jam pasidarė liūdna, nors puikiai žino, kad asmeniškais reikalais nevalia rūpintis darbo metu. Vos tik Arvis spėja ties savim susimastyti, salono scena pasisuka visai kitu kampu. Lyg kas būtų ėmęs ir atvirkščiai atgręžęs paveikslą.

-- Ar aš pasigėriau? -- Jūratė pašoka ir trina kumščiais akis, lyg bandydama išsiblaivyti. -- Mes esam bepročiai! Mes esam tikri bepročiai!

Ir, skubiai pribėgusi prie plačių stiklinių durų, mergina išbėga į sodeį. Mindaugas lėtai atsisėda sofoje: kelmui rautų, viskas aplinkui sukasi. Ir negera, vai, kaip negera!

Dabar atsikvoši ir Arvis, pamiršęs savo gaudulį. Tiek dirbta, tiek planuota, o šitam pienburniui Norkaitukui, ko gero, pasidarys bloga. Štai, ponaitis sėdi, susiėmęs galvą -- juk turėtų, rodos, kaip žaibas išsivyti savo mergaitę.

-- Išgerk Bromo Seltzerio, -- nusigandęs Arvis tūpčioja apie Mindaugą. -- Arba eik į lauką ir šok į baseiną. Pamatysi, tau tuoj pagėrės.

Norkaitukas išsverdi pro duris. Pirmas šviežio oro dvelktelėjimas jį dar daugiau apsvaigina, bet netrukus vyrukas ima blaivyti ir akimis ieško Jūratės. Merginos niekur nesimato.

Mindaugas timpteli aukštyn kelių diržą, pasitaiso kaklaryšį ir išskėstais pirštais kelis sykius atbraukia plaukus. Galva dar svaigsta, bet blogumas dinga.

-- Na, matai, na, matai, -- džiūgauja Arvis. -- Tik tu būk tvarkoj, o mergina mes surasim.

Mindaugas apeina rožių sodeį ir, atsідūręs kitoj namo pusėj, prie baseino, pamato Jūratę. Ji stovi ant trampolino, ten, kur giliausias vanduo, rankom užsiėmusi akis, lyg paketinusį šokti į budugnę.

-- Jūrai! -- nesavu balsu surinka vaikinas. -- Jūra, dėl Dievo meilės!

-- Nebijok, ji nešoks, -- juokiasi Arvis, bėgdamas su Mindaugu aplink baseiną. -- Ji tik tave gąsdina, nes tu per ilgai užgaišai. O net jeigu ir šoktų -- nebijok. Ji gera plaukikė.

Kai Mindaugas nutraukia Jūratę nuo trampolino, ji pradeda verkti balsu ir užsikniaubia jam ant krūtinių.

-- Ko, Jūruže, ko? -- vyrukas ją apkabina, glosto plaukus, pagaliau atkelia veidą ir pabučiuoja ašarom pasruvusias jos akis. -- Ko tu verki?

-- Man taip gėda, -- kūkčioja Jūratė. -- Mes buvom kaip ne žmonės... mes buvom kaip kokie pakvaidėliai...

-- Cit, cit, -- ramina ją Mindaugas ir jo širdį užlieja geras, šiltas jausmas. Jis taip trokšta, kad jo

mergaitė niekad neverktų, kad ji būtų linksma, visados linksma.

Naktis labai tvanki, pilna žvaigždžių. Pro valgomojo langą ant vandens krinta šviesa ir raibuliuoja sidabriniais blykstelėjimais. Smarkiai kvepia sodelio rožės ir čirškia rugpiučio pabaigos žiogai. Iš tolo atplaukia muzika. Už kelių kvartalų Luna parkas ištiesė savo palapines; ten dabar sukasi karuselių laiveliai ir arkliai, iš ten atplaukia abiems jaunuoliams gerai pažįstama daina: "Be brave, young lovers and follow your star"...

Jūratė nustoja verkusi. Juodu stovi apsikabinę ir žiūri į žvaigždėtą dangų -- tvankią, karštą rugpiučio naktį. -- Girdi? -- sako Mindaugas. -- Ta daina skirta mums. Mes turim sekti savo žvaigždę ir vienas kitą mylėti. Gerai, Jūruže?

-- Gerai, Minai, -- nusišypso Jūratė. -- Mes mylėsime vienas kitą. Bet mylėsime gražiai, kilniai. Pažadi?

Mindaugas be žodžio linkteli galva.

-- Mylėkit kilniai! -- saujon suprunksčia Arvis. -- Kokie jauni ir kokie kvaili!

Jis atsargiai prieina prie Mindaugo ir sušnabžda jam kažką į ausį. Tada patyliukais pasitraukia į šešėlį.

-- Jūruže, -- po valandėlės sako Mindaugas ir paima merginą už abiejų rankų. -- Ar tu nenori išsimaudyti? Tokia karšta naktis. Pamatysi, kaip bus smagu!

-- Išsimaudyti? -- Jūratė labai nustebusi. -- Kaip aš galiu maudytis? Aš neturiu kostiumo.

-- Teisybė, tu neturi... -- Mindaugas tarsi bando padėti rimtai apsvarstyti. -- Atleisk, man neatėjo į galvą, kad tu neturi kostiumo. Bet, Jūruže, argi tai būtina?

-- Ką tu nori pasakyti? -- atšoka Jūratė. -- Tu juk nemainai, kad aš galėčiau... Na, žinai!

-- Kodėl ne? -- Mindaugas dabar tvirtesnis. -- Juk čia ne viešas plažas. Čia privatus baseinas. Kas tau gali uždrausti maudytis jame taip, kaip tu pageidauji?

-- Aš nieko nepageidauju. -- Jūratė piktai nususuka. -- Tai tu vis kažko pageidauji.

-- Jūruže, dėl manęs būk rami. Aš čia nebūsiu. Aš tave paliksiu vieną.

Mergina pažvelgia šonu į Mindaugą:

-- Tikrai?

-- Tikriausiai, -- užtvirtina vyrukas. -- Aš tuojau pat einu persirengti, nes ir aš noriu išsimaudyti. Sugrįšiu tik tada, kai tu mane pašauksi. Nejaugi tu man netiki?

-- Aš nežinau, -- Jūratė pradeda dvejoti. -- Ar tu man pažadi?

-- Garbės žodis! Valgau žemę ir bučiuoju alkūnę!

-- Gal iš tiesų būtų smagu. Taip karšta! -- ji kelis sykius pavėdina save plaštaka.

-- Jūra, -- vaikas bando kalbėti šaltai, dalykiškai, -- kai išsimaudysi, paimk štai šitą.

Jis nutraukia didžiulį žalią rankšluostį, padžiautą ant suolo ir įduoda jį merginai į rankas.

Jūratė lėtai apsižvalgo.

-- Žinai, ką, -- po valandėlės sako ji, -- tu užgesink valgomajame šviesą. Man bus jaukiau.

-- Gerai, Jūra, -- nusijuokia Mindaugas, eidamas į namus. -- Tau paliksiu tik žvaigždes.

Jis pamojuoja nuo slenkščio ir dingsta. Su juo drauge išeina ir Arvis. Netrukus valgomajame užgesta šviesa. Po kelių minučių pasigirsta vandens plaukšėjimas.

Mindaugas užbėga viršun, į savo kambarį ir, susiradęs stalčiuje mėlynąjį maudymosi kostiumą su išsiuvinėtu inkaru, bando persirengti, bet jam sunkiai vyksta: rankos dreba, smilkiniai tvinkčioja, krūtinę staiga sugniaužia keistas silpnumas. Pagaliau jis užveržia mazgu liemens virvutę ir užkrinta ant lovos. Viena mintis jį apvaldžiusi -- išbėgti į sodeį dabar, nelaukti, kol ji pašauks, išbėgti tučiuojau ir maudytis su Jūrate!

-- Minai, -- Arvis skubiai prisėda šalia jo. -- Ar tu esi vyrras, ar ne?

-- Aš negaliu, -- sudejuoja Mindaugas, -- aš daviau jai žodį.

-- Tikrai, esi piemuo. Žodžiai duodami, žodžiai laužomi, žodžiai ir sulipdomi.

-- Ji supyks, -- Norkaitukas apsikabina pagalvę. -- Aš jai prižadėjau.

-- Kvaili! Ji tavęs laukia. Ji supyks, jeigu neateisi.

Žodis yra žodis, žodis yra žodis, -- kartoja Mindaugas, isikniaubęs į pagalvę.

-- Gerai, -- Arvis piktai mosteli ranka. -- Neik jeigu nenori. Bet juk jai nepažadėjai sėdėti šioj savo kamaroj, kaip prirakintas prie grandinės.

-- Nepažadėjau... -- vaikas pakelia galvą.

-- Neik kaip žmogus į valgomąjį. Langas didelis, plačiai atidarytas. Ar nori čia užtrokšti? Ben pakvėpuosi tyru oru.

-- Bent pakvėpuosiu... -- pusbalsiu pakartoja Mindaugas.

-- Na, tai! Ko lauki?

Mindaugas staiga pašoka ir nubilda žemyn. Paskui jį, ant laiptų turėklo nusliuogia ir Arvis. Abu subėga į valgomąjį.

-- Eikš arčiau, -- ragina Arvis, atitraukęs į šalį plevėnančią užuolaidą. -- Ko bijai? Druskos stulpu nepavirsi.

Mindaugas tebestovi kabario vidury, lyg būtų prikal-tas. Arvis liuokteli ant palangės, pasižiūri į žvaigždes ir parodo baseino pusę:

-- "Balta, kaip vandenų puta"...

-- Aš pasiusiu, aš tikrai pasiusiu -- kartoja Mindaugas.

Arvis užbrėžia ore puslankį ir atbaigia:

-- "Žaliai lig pusės pridengta"... Minai, tu jaunas, naktis karališka. Ar tada mylėsi merginas, kai pasensi?

Mindaugas prišoka prie lango ir pažvelgia į lauką. Jūratė jau lipa iš vandens anoj baseino pusėj itaisytom kopetėlėm. Ji stabteli, nugrėžia vandenį iš plaukų ir siekia rankšluosčio. Mindaugas vienu šuoliu iššoka pro langą į žolę ir bėga prie baseino. Mergina, matyt nugirdusi jo žingsnius, skubiai atsuka galvą.

-- Minai! -- suspiegia ji ir greitai rangosi kopetėlėm, kartu bandydama įsisupti į rankšluostį, kas jai pagaliau pavyksta.

-- Tu žadėjai, tu žadėjai! -- šaukia Jūratė trepsėdama kojom, kaip kartais daro supykę vaikai, o nuo jos laša van duo, kapsėdamas ant cementinio grindinio.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

ANTANAS SMETONA — KOVOTOJAS IR VALSTYBININKAS

Lietuvos Generalinio Konsulo A. Simučio kalba, pasakyta Detoroite rugsėjo 29 d. minint prezidento Antano Smetonos sukaktis.

Minėdami pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos šimto metų gimimo sukaktį pirmiausia mes kime žvilgsnį į tą epochą, kurioje jis gimė ir augo ir kuri padėjo susiformuoti šio didžiojo mūsų tautos vyro charakteriui ir pribrendinti kietai kovai išvedusiai mūsų tautą į nepriklausomybės atgavimą 1918 metais.

Būsimasis Lietuvos Prezidentas gimė kai buvo praeję dar tik dešimtis metų nuo 1863-64 metų sukilimo, kuris taip skaudžiai palietė mūsų tautą caristinės Rusijos represijomis, iš kurių pati skaudžiausia tur būt buvo lietuviškosios spaudos uždraudimas. Vis dar nerimstant Lietuvos visuomenei po žiauriai numalšinto sukilimo caro gubernatoriaus Kaufmanas privertė vyskupą Motiejų Valančių pasakyti Kauno katedroje 1866 m. gegužės 8 dieną pamokslą, kuriame buvo ir toks sakiny: "Kartą ant visados turime atsisakyti minties, jog būsime kuomet nors savistovi tauta, nepriklausoma nuo Rusijos."

Caro gubernatorius klydo, nes vos tik aštuoneriems metams praėjus nuo to pamokslu užgimė Antanas Smetona — būsimasis nepriklausomos Lietuvos valstybės pirmasis prezidentas.

Visas devynioliktasis šimtmetis buvo lietuvių tautai pilnas įvykių, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie tautinės samonės žadinimo. Jei vis lenkėjanti mūsų bajorija dalinai pararusi kalbinį ryšį su tauta pasijuto lygyventojų svetimam oku-Seimas. Antaną Smetoną matome tarpe organizatorių ir taipgi prezidiumo nariu. Nors 23 metais jaunesnis už dr. Basanavičių, bet Vilniaus Seime jis yra lyg ir jo antrininkas, o vėliau palengva perima vadovaujamą rolę politinės kovos arenoje. Ypatinai gyvą politinę veiklą Smetona išvykė kilius Pirmajam Pasauliniam karui.

Prisidedant vokiečių okupacijai lietuvių inteligentija arba prievarta, o dalis ir savo noru buvo evakuota į Rusiją. Lietuvoje ir Vilniuje pasiliko tik labai nedidelis inteligentijos būrelis, kuris griežtai buvo pasiryžęs ištvirti savo tėvynėje. Jų tarpe buvo ir Antanas Smetona. Kai 1915 metų pabaigoje vokiečiai užėmė visą Lietuvą, tai lenkai, anot amžinos atminties Vasario 16-

sios Akto signataro Petro Klimo, bandė Vilnių 'lenkiškai perstilizuoti'. Vokiečių karinės valdžios atstovas išlipino mieste pirmuosius atsišaukimus dviem oficialiom kalbom — rusiškai ir vokiškai ir viena vietine kalba — lenkiškai.

Lietuvių vadovaujantys sluogsniai tuoju šoko į tai reaguoti — 1916 metais plačiai painformavo vokiečių okupacinę valdžią apie Lietuvos praeitį ir dabartį ir išdėstė savo nepriklausomybės siekimus. Tie patys lietuvių vadovaujantys sluogsniai prisidėjo prie 'Rusų Pavergtų Tautų Lygos' ir 1916 metų gegužės mėn. prie tos Lygos rašto į JAV prezidentą Wilsoną pridedo ir savo atskirą pareiškimą, kurį pasirašė sekan tieji: J. Basanavičius, Antanas Smetona, kun. Dogelis, A. Stulginskas, Mykolas Biržiška, Jonas Vileišis ir Petras Klimas. Taigi, tą raštą po dr. Basanavičiaus pasirašė Pirmasis Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona.

Tuo pat metu ta pati grupė ėmėsi rūpintis vokiečių okupacinio režimo sušvelninimu okupuotoj Lietuvoje. Vokietijos Rytų Fronto va-puotame krašte, tai iš mūsų tautos gelmių pradėjo kilti ir paviršiu tautinė samonė su sava lietuvių kalba, savo papročiais ir savo raštu. Štai 1816 metais išleidžiamas Žemaičių vyskupo Juozo Arnulfo Giedraičio lietuviškasis Švento Rašto vertimas. Vilniaus universitetas išleidžia pirmuosius tikrai susipratusius lietuvių — Simaną Daukantą ir Motiejų Valančių. Jūs seka dr. Basanavičius, dr. Kudirka ir visda eilė kitų. Daukanto 'Būdas senovės lietuvių' ir vyskupo Valančiaus 'Žemaičių Vyskupystė' išjudino iš pagrindų devynioliktojo amžiaus lietuvių visuomenę.

Nėra abejonės, kad tie raštai ir 1883 metais Tilžėje pradėjusi eiti 'Aušra' darė įtaką lietuvių to meto moksleivijai, jų tarpe ir į būsimąjį Pirmąjį Lietuvos Prezidentą.

Antanas Smetona buvo vienas iš to nedidelio būrelio lietuvių inteligentų, kuris jau ankstyvoje jaunystėje suprato rusiškojo imperializmo kėslus. Ir ne tik suprat, bet lyg tas nykštukas prieš galijotą stoji nelygion kovon. Mintaujoje jį matome dar tik 22 metų amžiaus gimnazistą būrelyje organizatorių neskaityti maldos rusiškai. Už tą pašalinamas iš gimnazijos. Tokios rizikos galėjo imtis tik kovotojas kokių buvo Antanas Smetona. Tad ir pirmas susidūrimas su represijomis jo

netik nuo kovos neatbaidė, bet dar labiau subrandino ir sustiprino. Įstojęs Petrapilio universitetan tuoju išjungia slapton lietuvių studentų veiklon. Keletą kartų buvo pašalintas iš universiteto, pakartotinai suimtas ir kalintas kol, pagaliau, 1902 metais universitetą baigė.

Baigęs universitetą isikuria Vilniuje ir plačiai išjungia ir lietuvišką veiklą. Smetona ne legendarinis kovotojas ant balto žirgo su kardu rankoje, bet kovotojas su aštria plunksna ir taikliu žodžiu. Revoliucinio sąjūdžio pasėkoje 1905 metų gale įvyksta didysis Vilniaus du buvo įteiktas platus memorandumas, kurį pasirašė Antanas Smetona, Steponas Kairys ir Jurgis Šaulys. Tų pat 1916 metų gruodžio 9 d. lietuvių delegatai, Antanas Smetona ir Jurgis Šaulys, kreipėsi į Vokietijos Valtybės Sekretorių Zimmermanną reikalaudami audien-cijos. Nors tie nuolatiniai klabenimai ir nedavė tiesioginių vaisių, bet Lietuvos klausimą jie pastūmėjo tiek pirmyn, kad Vokietijos valdžios sferose buvo pradėta svarstyti Lietuvai 'Vertrauensrat' steigimą.

Pagaliau po didelių pastangų pavyksta išgauti iš vokiečių okupacinės valdžios leidimą šaukti lietuvių konferenciją. 1917 m. rugsėjo 18-22 dienomis Vilniuje sušaukiama konferencija, kurioje dalyvauja 214 įvairių pakraipų delegatų iš visos Lietuvos. Konferencija išrinko vydomąjį organą iš 20 asmenų, vėliau žinomą, kaip Lietuvos Tarybą, kurios prezidiumą sudarė Antanas Smetona, Steponas Kairys ir Jurgis Šaulys. Čia irgi matome Antaną Smetoną kaip vieną iš pagrindinių aktyvistų ir vadovų.

Ši konferencija po karštų diskusijų vienbalsiai priėmė sekančią rezoliuciją:

"Kad Lietuva galėtų laisvai plėtotis, turi būti sukurta nepriklausoma Lietuvos valstybė, demokratiniiais principais sutvarkyta, prisilaikant etnografinių sienų su ekonomijos reikalaujamais korektyvais". Po nepilnų dviejų mėnesių, 1917 m. gruodžio 11 d., Lietuvos Taryba skelbia "nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą su sostine Vilniuje ir jos atpalaidavimą nuo visų valstybinių ryšių, kurie kada nors yra buvę su kitomis valstybėmis".

(Bus daugiau)

FOUNDRY GRAY IRON

Experienced Journeyman Squeezer Floor MOLDERS and LABORERS

Must be able to pass physical examination. Good hourly rate. Fringe benefits. Pension plan. Insurance package including major medical.

Write apply or call collect KENT FOUNDRY CO. 514 Butterworth Southwest Grand Rapids, Mich. 49504 616-451-8423 (70-79)

AUTOMATED ELECTRIC FOUNDRY

EXCELLENT OPENINGS FOR: SHELL CORE MACHINE MECHANICS GENERAL MAINTENANCE MECHANICS FOUNDRY MAINTENANCE MECHANICS ELECTRICIANS

OPENINGS FOR ALL SHIFTS.

(All with substantial Industrial Trouble Shooting Experience) Steady work for qualified help. Overtime, Top wages. Excellent working conditions and benefits.

APPLY CALL OR WRITE

CRANE CO.

P. O. BOX 530, WASHINGTON, IOWA 52353

319-653-5401

An Equal Opportunity Employer

(73-76)

A. Matjoška atidaro Tautos šventės minėjimą Bostone.

S. Urbono nuotrauka

TAUTOS ŠVENTĖ BOSTONE

Bostono lietuviai gražiai paminėjo Tautos šventę, rugsėjo 22 dieną pamaldomis šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje. Giedojo solistas B. Povilavičius ir parapijos choras, vedamas komp. J. Kačinsko. Gražų pamokslą pasakė kun. Šulcas, svečias iš Brazilijos.

Rašyt. Vyt. Alantas skaito paskaitą.

S. Urbono nuotrauka

Iškilmingas šventės paminėjimas vyko Bostono Lietuvių Piliečių klubo salėje 3 val. po pietu. Po lietuviškų organizacijų vėliavų įnešimo į sceną ir himnų, parapijos klebonas kun. Baltrašius sukalbėjo maldą už Lietuvą. LB Bostono Apylinkės pirmininkas, šventės rengėjas, Antanas Matjoška, atidarydamas minėjimą pristatė paskaitininką, svečią iš Detroito rašytoją, žurnalistą Vytautą Alantą, trumpai apžvelgdamas jo brandų įnašą į mūsų literatūros lobyną ir visuomeninę veiklą.

V. Alanto paskaita "Ar Vytautas Didysis girdėjo Geležinio Vilko staugimą?" buvo atspausdinta Dirvoje, tad prie jos plačiau nesustosi.

• Baigiamas spausdinti

Andriaus Norimo savanorių-partizanų temomis romanas "Miršta tik žmonės". Ligi š. m. lapkričio 1 d. atsiuntę prenumeratą, galės knygą įsigyti už \$5. Vėliau jos kaina bus \$6. Čekius ar perlaidas siųsti L. K. V. S-gos Ramovė Los Angeles Skyriaus pirmininko A. Mirono vardu: 4422 Oakwood Avenue, Los Angeles, Ca. 90004, nes L. A. ramovėnai romaną leidžia.

Meninę minėjimo programos dalį atliko operos solistas Stasys Liepas, akomp. komp. Jaronimui Kačinskui. Savo repertuare išpildė grynai patriotines lietuvių kompozitorių dainas ir panašias ištraukas iš patriotinių operų arijų, ir tas labai vykusiai derinosi su šventės nuotaika ir patriotinei istorine Vyt. Alanto kalba. Tėnka pažymėti, kad buvęs Vilniaus valstybinės operos solistas, baritonas St. Liepas, nežūrint pažengusio amžiaus, puikiai išlaikė ir savo švelnaus tembro balsą, sceninę vaidybą ir yra nepavargstamas Bostono patriotinių minėjimų ir parengimų programų dalyvis.

Nors buvo šilta, Tautos šventės minėjimas susilaukė gražaus būrio publikos ir svečių iš toliau. Tarp jų buvo atsilankę iš Los Angeles ir rašytojas žurnalistas Bronys Raila su ponia, kun. R. Šulcas iš Brazilijos, komp. Julius Gaidelis su ponia ir kiti.

Po minėjimo svečiai mielų šeimininkių buvo vaišinami kavute ir užkandžiais.

J.V. Sūduvas

WASHINGTON

MIRĖ

BALYS PARAMSKAS

Spalio 2 d. staigiai mirė a. a. Balys Paramskas, buvęs ilgametis "Varpo" spaustuves Kaune direktorius, nuo 1958 m. dirbęs Kongreso bibliotekoje Washingtone.

Velionis buvo gimęs 1907 m. gegužės 6 d. Rygoje. Baigęs šiaulių gimnaziją ir 1935 m. Vytauto Didžiojo u-to teisių fakultetą. Nuo 1930 m. iki bolševikų okupacijos vadovavo "Varpo" spaustuvei. 1940-41 tarnavo Lietuvos banke, 1941-44 m. vadovavo poligrafijai ir dirbo kaip advokatas. Veikė stud. korporacijoje Varpe, valstiečių liaudininkų sąjungoje, tarptautiniame valstiečių liaudininkų prezidiume, kaip atstovo pavaduotojas.

Velionis palaidotas spalio 5 d.

LOS ANGELES

• Inž. Ignas Bandžiulis.

Truesdel Laboratories, Inc., Los Angeles, Cal. oro poliucijos departamento vedėjas, šios kompanijos prezidento buvo 18 dienų pasiųstas į Japoniją ištirti japonų oro poliucijos prietaisus ir palyginti juos su Amerikos šios srities prietaisais, kad jiems Amerikoje būtų leista statyti savo gamybos fabrikus bei įmones. Prie jo kelionės iš Hawaii prisidėjo ir vienas japonas, kuris jam buvo vertėjas ir palydovas. Iš šios įdomios kelionės Ignas Bandžiulis persivežė vi-

KARŪNA

NAUJAS ANATOLIJOS KAIRIO DRAMINIS VEIKALAS.

Istorinė drama — poema iš Mindaugo laikų — nuo 1237 iki 1268 metų — parašyta eiliuota kalba ir susideda iš trijų savaimingų dalių.

Pirmoji dalis — **Karūnos pavasaris**, 3 v. legenda, vaizduoja Mindaugo kovas į karūną. Antroji dalis — **Karūnos žiedai**, 3 v. drama, apima krikšto, karūnacijos ir jau suvienytos valstybės problemas. Trečioji — **Karūnos vaisiai**, 3 v. tragedija, sprendžia Mindaugo mirties, o kartu ir Lietuvos tragediją.

Viso **KARŪNOJE** yra 9 veiksmų, 27 paveikslų, prologas ir epilogas, 318 puslapių, kietais viršeliais, didelio formato, meniškai iliustruota ir gražiai išleista. **KARŪNA** tinka vaidinti, skaityti, deklamuoti mokyklose, parengimuose, minėjimuose, graži, taisyklinga ir vaizdi kalba. Tai vertinga dovana švenčių, vardadienių, gimtadienių, mokyklos baigimo ar bet kuria kita proga savo vaikams, anūkams ar draugams, lietuviško teatro darbuotojams.

KARŪNĄ išleido knygų leidykla **DIALOGAS**. Kaina \$6.50 su persiuntimu. Galima gauti **DRAUGE, DARBININKE, KELEIVYJE, MARGINIUOSE, VAZNELIŲ PREKYBOJE, TERROJE**, įvairiuose spaustuose ir pas platintojus, arba užsisakyti tiesiai iš leidyklos tokiu adresu: **Leidykla DIALOGAS, 8457 So. Pulaski Rd., Chicago, Ill. 60652.**

sokiausią įspūdį ir daug gražių atsiminimų iš darbščios ir vaišingos japonų tautos gyvenimo.

• Nelė Krutulienė, iki šiol

gyvenusi Brazilijoje, atvyko į Los Angeles ir įsikūrė pas savo dukrą Pasadena, Cal.

• Anita Pakalniškytė,

jauna ir kylanti solistė, iš Hamilton, Kanada, pakviesta į Los Angeles šv. Kazimiero parapijos ruošimą Dieną, kuri bus 1975 birželio 22. Anita su dideliu pasisekimu jau yra koncertavusi Chicagoje, Clevelande ir kitur. Ji yra laikoma tikru fenomenu lietuvių išeivijos dainos ir muzikos pasaulyje.

PRINTING COMPANY

Commercial sheet fed lithographer has immediate openings for the following personnel:

STRIPPERS—Must have heavy experience with quality four color process & plate making background.

ALSO

EXPERIENCED

PRINTING ESTIMATOR

With thorough graphic arts background.

Excellent career opportunity. Liberal company benefits & advancement opportunity to grow with a rapidly expanding company. Located in new facilities in a beautiful industrial park. Contact

EMBOSSING PRINTERS

INC.

5350 W. Dickman Rd. Ft. Custer Industrial Park Battle Creek, Mich. 49015 616-968-2222 (75-81)

HOUSEKEEPER & COOK

Full time for rectory. Live in preferred, Box G-12 Lithuanian Paper, 724 Jefferson Bldg., Philadelphia, Pa. 19149. (75-80)

Prezidento Antano Smetonos minėjimo iniciatorių dalis paskaitininko Gen. Konsulo Aniceto Simučio sutiktuose. Sėdi iš kairės: Ada Petrauskienė, Anicetas Simutis ir Dalia Gilvydienė. Stovi: Jonas Švoba, Jaunutis Gilvydis ir Alfonsas Gilvydis. K. Sragausko nuotrauka

Dalis publikos Detroite suruoštame prez. A. Smetonos minėjime. Prieky matyti adv. J. Smetona su žmona, J. Švoba, K. Veikutis ir kiti. J. Urbono nuotrauka

PREZ. A. SMETONOS MINĖJIMAS DETROITE

(Atkelta iš 3 psl.)

buvo simbolis mūsų protėvių didžiųjų darbų ir žygių, kuriais per amžius gerėjosi vėlyvesnės lietuvių kartos.

Ta garbinga ir didinga mūsų praeitis devyniolikto šimtmečio suvargusiai lietuvių tautai buvo gyvybinės sultys ir žadinantis akstinai išsilaikyti, dirbti, ne-

pasiduoti ir kurti. Ant savų senovės pamatų kilo naujų laikų Lietuva, nauji jos didieji žmonės: poetai, rašytojai, visuomenės veikėjai, tautos žadintojai, karžygiai, politikai ir valstybininkai. Jie augo daugumoje ne karališkose didžiųjų pilyse bei rūmuose, bet paprastose ūkininkų bakūžėse. Tačiau jų darbais dabar mes didžiujamės ir džiaugiamės, nes jie atkūrė Nepriklausomą Lietuvą.

Šiandien ir minime buvusio Lietuvos visuomenės veikėjo, laikraštininko, politikos, Lietuvos Tarybos, kuri privedė Lietuvą prie Nepriklausomybės pirminko ir Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos gimimo 100 metų ir mirties 30 metų sukaktį.

Pradedant šią minėjimo akademiją, Lietuvos prezidentą Antaną Smetoną už jo atliktus didelius ir gerus darbus Lietuvai pagerbime atsistojimu.

Baigęs žodį tolimesnei programai vesti pakvietė neolituanę Dalia Gilvydienę, kuri pristatė Lietuvos gen. konsula Anicetą Simutį ir prezidento Antano Smetonos šeimos narius: adv. Juliją Smetoną su poniu ir jų sūnų pianistą Antaną Smetoną. Rasa Baužaitė ir Danutė Gilvydytė prisegė jiems po baltą gėlę.

Sv. Petro parapijos klebonas sukalbėjo invokaciją ir Dalia Gilvydienė trumpu savo žodžiu supažindino su Lietuvos gen. konsulu A. Simučiu, pakviesdama jį skai-

tyti paskaitą "Antanas Smetona -- Kovotojas ir Valstybininkas".

Lietuvos gen. konsulas A. Simutis taręs pasveikinimo žodį prabilo: -- Aš pirmą kartą atvykau į Detroitą ir esu labai nustebintas tokiu dariniu detroitiškių darbu. Detroito lietuvių koloniją laikau viena iš pirmųjų. Joje aš randu rašytoją-poetę Mariją Sims, rašytoją-dramaturgą Vytautą Alantą ir visą eilę kitų savo kaimynų ir pažįstamų: Kazimierą Sragauską, Viktorą Perminą, Marijoną Snapštį ir kitus.

Gen. konsulas A. Simutis savo kruopščiai paruoštoje paskaitoje labai aiškiai nusišvietė tų laikų epochą, kurioje prezidentas gimė, augo ir kuri padėjo susiformuoti, šio didžiojo mūsų tautos vyro charakteriui ir priblandinti jį kietai kovai išvedusiai mūsų tautą į Nepriklausomybės atgavimą. Paskaita bus atspausdinta Dirvoje atskirai.

Žodį tarė ir prezidento sūnus adv. Julius Smetona. Jis savo žodyje, kaip sūnus, pasakė tokių žinių, kurių nebuvo pasakyta paskaitoje ir mes jų dar nežinojome. O jie jam buvo pasakyti jo tėvo prezidento.

Sugiedamas Lietuvos himnas ir akademija baigiama. Akademiją rekordavo ALB RK "Lietuvių Balsas" redaktorius ir pranešėjas Juozas Lesčinskas, o scenoje išrikuotos stovėjo organizacijų vėliavos, kurias tvarkė jūrų šaulių "Švyturio"

kuopos p-kas R. Macionis, o inž. Jonas Gaižutis iš skaidrių rodė scenoje Antaną Smetoną.

Po 10 minučių pertraukos pradėdamas koncertas. Jį atlieka prezidento vaikaitis Antanas Smetona. Jis paskambino šiuos dalykus: Allegro, Andante, Presto -- J.S. Back (1685-1750), Dedicacija (1919) -- Juozo Gruodžio, A-moll, op. 18, Nr. 1 ir D-moll, op. 16, Nr. 3 -- M. K. Čiurlionio. Mėnesienos Sonata -- Beethoveno ir Balade G-moll, op. 23 -- F. Chopin. Iš publikos susilaukė daug plojimų.

Rengimo komiteto pirminkas Jonas Švoba padėkojo šio renginio aukotojams -- mecenatams, garbės rėmėjams, rėmėjams ir visiems atsilankiusiems ir pakvietė į kitą salę pietums. Minėjime-akademijoje dalyvavo apie 200 žmonių.

Rengimo komiteto pirminkas Jonas Švoba pietų programai vesti pakvietė S. Šimoliūną. Maldą prieš valgį sukalbėjo šv. Antano parapijos klebonas kun. Kazimieras Simaitis.

Pietų metu adv. Julius Smetona padėklamavo: Vytauto Mačernio viziją "Šiandien prisiminiau aš vieną nuotyki" ir Jurgio Baltrušaičio "Nemigas". Po jo dar deklamavo: Anelė Ziedienė ir Alfonsas Ziedas. Į pietus atvyko daugiau žmonių, negu, kad buvo numatyta. Teko ant greitujų pristatyti stalus ir paruošti vietą atvykusiems.

Detroito jaunuoliai Alma Abariūtė ir Edvardas Sventickas š.m. rugsėjo 28 d. sukūrė lietuvišką šeimą. J. Urbono nuotrauka

ČIURLIONIEČIAI TAUTŲ FESTIVALyje

Western Reserve Universitete Clevelande buvo surengtas 18 tautų muzikos ir šokių festivalis, kuriame dalyvavo ir čiurlioniečiai. Nuotraukoj 4 čiurlionietės tautų parodė scenoje. Iš dešinės: Ramonienė, Plekaitienė, Tatarūnienė ir Urbaitienė.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Čiurlionio ansamblio moterų choras su kanklininkais atliko dalį programos tautų festivalyje Western Reserve Universitete Clevelande. V. Bacevičiaus nuotrauka

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

pavargstantis iškėlėjas Chicagoje Margučio vadovas P. Petrutis ją pasikvietė ir į laisvojo pasaulio lietuvių sostinę. Birutės Aleksaitės koncerto labai laukiam.

* MUZIKAS Aloyzas Jurgutis, praėjusią vasarą pabėgęs iš sovietinės ekskursijos, atvyko į Chicago, dalyvavo VIII-jam Amerikos Lietuvių kongrese, o spalio 1 d. vakare turėjo pirmą ir labai įdomią spaudos konferenciją. Apie tai kitoje apžvalgoje. Įžangai muz. A. Jurgučio viešas pareiškimas laisvėje gyvenantiems lietuviams:

BRANGOS TAUTIEČIAI!

Pokario laikotarpyje atviro lietuvių tautos naikimo mtais žuvo geriausi iš geriausių mūsų tautos sūnūs. Jų krauju pramirko ne tik Lietuvos žemė, bet ir Sibiro platybės, Raudonosios Armijos pagalba išžudžius mūsų tautos pasididžiamą -- partizanus, pasipriešinimo judėjimas Lietuvoje kiek susilpnėjo. Bet priaugant jau okupuotoje Lietuvoje gimusiai jaunajai kartai, opozicija diena iš dienos vėl didėja. Nuo atskirų individų opozicinių aktų iki masinių demonstracijų -- tokią šiandien opozicijos amplitudę.

Pirkite mieste penktadienį 10 v. ryto iki 6 val. vak. Skyriuose iki 9 val. vak.

Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps

Moterims ilgi nyloniniai chalatai 6.99

Prieky užsegami ir pintas diržas pridūoda stilių ir patogumą. Lengvi, liemens kirpimo. 100% nylono. Plauunami, lankstomi yra patogiausio keliaujant. Yra auksinės, vario, violetinės ir mėlynos spalvos. S, M, L dydžiai.

Paštu ar telefonu užsakymai priimami.
Tel. 241-3070. D. 170-Buldg. Loungewear.
Visose krautuvėse.

Kadangi iš vaikystės okupantai savo veiksmais padarė mane antikomunistu, visas mano gyvenimas buvo dvilypis: dėl darbo prisi-taikiau, bet savo veiksmais siekiau bendro mūsų tikslo -- priartinti tą dieną, kad mes savo krašte tapsime šeiminingais, o mano demonstratyvus pasitraukimas ir yra vienas iš tų veiksmų, kuriais rodau protestą prieš Lietuvos okupaciją. Atrodo, kad esu pirmasis ne tik iš Vilniaus Konservatorijos, bet ir Lietuvos aukštųjų mokyklų dėstytojų tarpo, demonstratyviai pasitraukęs iš okupuotos Lietuvos

tikslu parodyti, kad aukštųjų mokyklų dėstytojai, kaip ir visi kiti lietuviai, nesutinka, kad juos valdytų svetimtaučiai. Demonstratyviai pasitraukdamas, įpyliau dar vieną lašą degalų ir į taip jau liepsnojančią opozicijos laužą. Tegul jo atšvaitas mato ne tik Maskvą, bet ir toli nuo Lietuvos esančios šalys. Kuo smarkiau jis liepsnos, tuo labiau artės diena, kurios taip laukia ne tik laisvajame pasaulyje, bet ir Lietuvoje gyvenantieji lietuviai.

Aloyzas Jurgutis
1974.IX.26.

EXPERIENCED ELECTRONIC TESTER MILTING MACHINE

(Set up and operate)

SHEET METAL WORKER

WELDERS

(MIG, TIG and HELIARC)

ALL SHIFTS.

Call or come in:

Mr. Frank Novsak

216-449-3000, Ext. 245

PICKER CORPORATION

595 Miner Road

Highland Hts., Ohio 44143

An Equal Opportunity Employer M/F

FOREMAN PRODUCTION

Experienced foreman to supervise the day shift manufacture of candles and other wax products of a well established company. Phone 216-725-6677 from 8 am to 4 pm.

THE A. I. ROOT COMPANY
623 WEST LIBERTY STREET
MEDINA, OHIO 44256
(75-77)

PUNCH PRESS

SETUP-UP OPERATORS

Move to Hollywood, Calif.

Excellent opportunity for qualified set-up operators to enjoy an excellent salary and liberal benefit program in addition to an ideally located plant. You'll need experience with close tolerance punch presses using progressive dyes and air feeds.

APPLY, WRITE or CALL COLLECT for full details on this unique opportunity and our relocation reimbursement plan. Call Mr. Nick Grammatopoulos at

(313) 372-1140

COLEMAN CABLE & WIRE COMPANY

100 South Wacker Drive
Chicago, Illinois

An Equal Opportunity Employer (75-79)

MACHINIST

Exp'd. engine lathe operator able to work from blueprints & verbal instruction w/min. supervision. Top wages, pd. hospitalization. Bergen Machinery Products Inc., 1050 Goffle Rd., Hawthorne, N.J. 201-427-8959. (70-75)

BALTIC APTS. CONDOMINIUMS

506-71st Ave. St. Pete Beach, Fla 33706. 1 and 2 bedroom apts. beautiful, modern, De Luxe; near beach, stores and transportation. Small complex, low maintenance fees. Adults, no pets. Brokers invited 24,500 and up. Tel. (813)360-8766.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Gražina ir Raimundas Kudukiai, spalio 3 d. išskrido į Romą, kur juos popiežius Paulius VI priims privačiai audiencijai. Į Clevelandą grįžta spalio 11 d.

• Stasys Astrauskas, ALT S-gos Clevelando skyriaus valdybos vicepirmininkas ir Lithuanian Village direktorius, širdžiai sunegalavus, buvo paguldytas ligoninėn. Linkime greičiau pasveikti ir vėl įsijungti į visuomeninę veiklą.

Sukaktuvininką kun. P. Dzegoraitį pagerbiant. Iš kairės: Msgr. Gallagher, kun. P. Dzegoraitis, kun. G. Kijauskas ir kun. P. Patlaba. V. Bacevičiaus nuotrauka

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.
Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★
Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★
Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★
Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERA VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

DIRVAI PAREMTI RUDENS BALIUS

SPALIO 12 D., ŠEŠTADIENĮ

Pradžią 7:30 val. vak.

Lietuvių Namų salėje.

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS CLEVELANDO VYRŲ OKTETAS

STALAI (DEŠIMČIAI ASMENŲ) AR PAVIENIOS VIETOS REZERVUOJAMOS IŠ ANKSTO KREIPIANTIS Į DIRVĄ (TEL. 431-6344) ARBA Į ŠIUOS ASMENIS: J. MOCKUS 681-5295, S. ASTRAUSKAS 943-5948, V. BENOKRAITIS 481-5175, E. JAKULIENĖ 333-6876, A. BUTKUS 932-9944, K. KARALIUS 229-2419, V. STUOGIS 486-2387, A. LAIKŪNAS 382-9851. BILIETO KAINA ASMENIUI (ŠILTA VAKARIENĖ IR GĖRIMAI) 12 DOLERIŲ.

Šokiams gros Clevelando populiarius orkestras 'Svoboda'

KUN. P. DZEGORAČIO KUNIGYSTĖS 35 METŲ SUKAKTIS

Rugsėjo 29 d. Naujojo parapijoje buvo kaip ir atilaidai.

Pilnutėlė bažnyčia žmonių, 4 kunigai, iškilmingas choro giedojimas... To viso kaltininkas buvo 35 metų kunigystės jubiliejų švenčias kun. P. Dzegoraitis. Lietuvoje Jubilatas daug metų buvo šiaulių gimnazijos kapelionas, o čia keletą metų buvo šv. Jurgio parapijoje, vėliau iškeltas į Akroną, o sugrįžęs į Clevelandą paskirtas amerikiečių St. Williams parapijos vikaro pareigom. Į puotą (čia vadinamą banketu) susirinko arti 400 žmonių. "Reikia būti kunigu, kad žmonės taip pagerbtų" — girdėjau svečių tarpe pastabą. Galėčiau pridurti, kad neužtenka būti kunigu, bet reikia būti žmonėse populiariu ir jų mėgiamu kunigu. O toks ir yra tas geros širdies, kuklus ir visiems draugiškas Dievo tarnas. Jį sutinkame visuose mūsų gyvenimo įvykiuose: iškilmėse, paminėjimuose, stovyklose ir visokios rūšies kultūriniuose rengimuose. Tai kunigas — visuomenininkas tikrą to žodžio prasme. Jį visi pažįsta kaip "šposininką" su neišsemiamais ištekliais samojaus, linksmų istorijų, pastabų ir juokų. Visi iki ašarų prajuokinti, o pats pasakotojas vis išlaiko rimtą veidą, tartum pasakotų kokią liūdną istoriją...

Pagerbimo iškilmių ir puotos ruošėjai buvo keli Ateities klubo nariai vadovaujant E. Alšėnienei. Talkininkų skaičius buvo nemažas. Mūsų jaunimas čia dirbo labai gražiai. Bendravo abi parapijos ir visa eilė organizacijų. Daug reikė ir Naujos parapijos klebono Kun. G. Kijausko pritarimas ir visokeriopa parama.

Clevelando vyrų oktetas su sol. Irena Grigaliūnaitė ir vadovu Rytu Babicku, kurie šį šeštadienį Dirvai paremti baliuje atliks meninę programą.

J. Garlos nuotrauka.

Banketo programą pravedė Pr. Razgaitis. Su jubilinto gyvenimu trumpa, bet turininga ir rūpestingai paruošta kalba supažindino v.s. N. Kersnauskaitė. Solenizanto esama netik dailininko, bet ir literato. Keletą jautrių, tėvynės ilgesį išsakančių jo eilėraščių paskaitė v. skautė L. Švarcaitė. Pamaldose ir bankete dalyvavęs kun. Petro Dzegoraičio klebonas mgn. John Gallagher pasidžiaugė solenizanto kaip kunigo ir kaip žmogaus įtaka jo parapijoje. Ypač pabrėžė jo ir parapijos vaikų bičiulystę. Kaip padėkos ženklas už prieteliškumą mūsų solenizantui, monsinjorui buvo įteikta dovanėlė — gražiai išpauštytas kryžius. Ta proga Pr. Razgaitis taikliu žodžiu nusakė kryžiaus svarbą mūsų tautoje. Žodžiu sveikino artimas solenizanto draugas kun. P. Patlaba iš Chicagos (jis ir pamokslą buvo pasakęs), kun. Kijauskas, seselių kazimieriečių vardu parapiinės mokyklos vedėja ir kun. Pe-

dawik iš Boromeo seminarijos. Apie 30 organizacijų ir pavienių asmenų sveikinimai su dovanomis įteikiant nimai su dovanomis įteikti raštu. Pilnų skautų tuntas savo buvusiam kapelionui įteikė paruoštą adresą. Trumpą programą atliko būrelis skaučių ir skautų. Kanklės, gitaros, deklamacijos ir dainos paliko malonų ispūdį. Bet, tur būt, daugiau siai katučių pelnė jaunas solistas Br. Kazėnas, akompanuojant pianistei G. Karsokienei, simpatyngai ir artistišškai padainavęs 3 dainas.

Pabaigoje sukaktuvininkas jautriais žodžiais padėkojo visiems už jam suteiktą džiaugsmą (bet nepamiršo pasakyti, kad savo gyventojavimą pradėjęs piemenuko karjera).

Jubilatui linkime daug laimingų ir saulėtų metų dirbant Kristaus vynuogyne. (pk)

Skaitykite ir platinkite
DIRVĄ

Clevelando skautai atliko meninę programą kun. P. Dzegoraičio pagerbime.

J. Garlos nuotrauka.

Pagerbti kun. Petrą Dzegoraitį susirinko apie 400 clevelandiečių... J. Garlos nuotrauka.

• **Pageidaujama namų šeimininkė** Naujos parapijos rajone. Dėl salygų prašome skambinti 371-0130. (75-76)

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Perkant, ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

HOUSES FOR SALE

For sale, near Our Lady 18204 Landseer off East 185 St. 2 bedrooms, dining room 21,500.

19504 Kildeer, 6 room single house, nice inside 23,900.

GEORGE KNAUS
Realtor
819 East 185 St.
481-9300

Tavern D-5 license & home, all brick, everything like new, owner retiring, Euclid, Ohio area. Ask for Mr. Knaus.

GEORGE KNAUS
Realtor
819 East 185 St.
481-9300

(74-75)

SIUVĖJOS PRIE MASINŲ
Pritrusios ar norinčios išmokyti. Aukštas valandinis atlyginimas ir akordinis darbas. Apmokėtos šventės ir atostogos. Plius kiti priedai. Malonios darbo sąlygos.

WORK WEAR CORP.
1768 E. 25th (So. of Payne Ave.)
Cleveland, Ohio (70-76)

WANTED AT ONCE —
JOURNEYMEN
TOOL MAKER
SURFACE GRINDER HAND
MILLING MACHINE HAND
Must have job shop experience —
Close tolerance work. Steady.
**KENMORE TOOL AND
MFG., INC.**
4531 INDUSTRIAL PARKWAY
WILLOUGHBY, OHIO
216-946-6000 (73-75)

WANTED 1ST CLASS SKILLED
PROTOTYPE MECHANIC
LAYOUT DRAFTSMEN
DESIGNERS
TOOL-DIE REPAIRMEN
Medium sized automotive parts manufacturer has immediate openings. Good working conditions, fringe benefits, overtime, paid Blue Cross, and pension plan. Apply
FERRO MFG.
1380 E. WOODBRIDGE
DETROIT MICH. 48207 (72-81)

• Ieva Trečiokienė mirė rugsėjo 21, palaidota rugsėjo 25 New Britain, Conn. Velionė buvo gimusi 1893 gruodžio 7 Seinų apskrityje. Į Ameriką tėvai atsivežė 1896. Tėvai buvo apsigyvenę New Britaine, Conn. Už Albino Trečioko išteklį 1923 ir persikėlė gyventi į Newarką. Ilgai gyveno

Orange, N. J. Velionė labai plačiai veikė įvairiose organizacijose, buvo viena iš Moterų Vienybės kūrėjų, dirbo Balfe priklausė Lietuvos vyčių organizacijai, ALT Sąjungai, gyvai reikėsi visuomeniniame gyvenime, lankė lietuviškus rengimus.

Daug dirbo su amerikiečiais, lietuvių ir Lietuvos naudai. II Pas. karo metu buvo Civile tarnyboje. Labai daug padėjo savo vyrui Albinui, dalyvaudama visuomeninėje veikloje ir nepraleido nė vieno ALT S-gos seimo.

Paskutiniu laiku sunkiai sirgo ir buvo pasitraukusi iš veiklos.

NEW YORK

SIRDIES LIGOS IR JŲ KOMPLIKACIJOS

Dr. Antanas Butkus, iš Clevelando, Ohio, spalio 20 d. 4 val. p.p. Kultūros židinyje, Brooklyne, skaitys paskaitą apie širdies ligas, jų

komplkacijas ir galimybes išvengti.

Ši tema aktuali jauniems ir vyresniesiems, nes nuo širdies smūgio ir kitų komplikacijų, dėl kraujo indų žaizdų kasmet miršta daugiau žmonių, negu nuo visų kitų ligų drauge. O taip pat svarbu ir jaunoms motinoms, nes nuo jų daug pareina, ar jaunuoliai išvengs arterinių žaizdų.

Dr. A. Butkus jau 10 metų vadovauja Clevelando garsiose klinikose lipidų tyrimų laboratorijai ir konsultuoja Klinikai kraujo baltyminių riebalų matavimo metoduose. Jis yra parašęs virš 30 mokslinių straipsnių tarptautiniuose žurnaluose. Atherosclerosis tyrimų srityje Amerikos Patalogų Sąjunga apdovanojo aukso medaliu. Jis atsakys ir į paklausimus. Po paskaitos vaišės.

Kviečiami visi New Yorko ir jo apylinkių lietuviai.

Rengia ALTS Richmond Hill skyrius.

• DANUTĖ PENIKIENĖ, 33 metų amžiaus po trumpo, bet sunkios ligos mirė rugsėjo 29 d. New Yorke. Liko vyras inž. Gerimantas Penikas, motina Strimaitienė, brolis ir kiti giminės, o svarbiausia liko našlaitės trys dukrelės 9, 6 ir 4 metų.

Abu Penikai buvo labai draugiški ir paslaugūs padėti artimui, reikėsi lietuviškos veiklos gyvenime, todėl nenuostabu, kad velionės atsisveikinti susirinko retai gausus skaičius žmonių, vyresniųjų ir jaunųjų. Daug sudėjo aukų Kultūros židiniui, daug mišų užpirkto ir karstas skendo gėlėse.

LB ŽINIOS

• JAV L.B. Garbės Teismą, dabartiniu metu, sudaro šeši teisėjai: pirmininkas — dr. Bronius Nemickas, 71-67 58th Road, Maspeth, N. Y. 11378. Nariai: dr. Jonas Genys, dr. Algis Makaitis, Edmundas Korzonas, dr. Tomas Remeikis ir Aleksandras Vakselis.

• JAV LB Krašto Valdybos pirmininkas — Juozas

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Sol. Birutė Aleksaitė

moji proga pamatyti Amerikos lietuvių visuomenininkus ir aplamai gausią minią lietuvių, susirinkusių į vieną vietą. Tada pirmą kartą gyvenime savo akimis pamatiau garsųjį Amerikos lietuvių Tarybos ketvertuką — L. Šimutį, dr. P. Grigaitį, adv. A. Olį ir M. Vaidylą bei daugelį kitų. Tais metais, kol mūsų pėdos šioje žemėje dar buvo šiltos, gerbėm ALT darbuotojus ir jų atliktus bei suplanuotus didžiosius uždavinius. Juk ne kas kitas, o jie daug padarė kad masė naujųjų ateivių iš V. Europos galėtų persikelti į JAV, tie patys žmonės steigė mus globojusį Balfą, iš JAV prezidento gavo užtikrinimą, kad Lietuvos nepriklausomybė tik „laikina padėta į šalį...“ ir t.t.

• Mūsų laikais, kai skalosi laisvųjų lietuvių jėgos ir jaunoji karta daugumoj pradeda žygiuoti su Lietu-Bendruomene, kai dėl bendro kelio suradimo nemažai purkštuoja ir Alta, visgi buvo tikrai džiugios akimirkos pamatius tokią minią lietuvių ir jų draugų, susirinkusių į VIII-jo Amerikos lietuvių Kongreso patį visuomeniškiausią įvykį — banketą. Čia susirinko ne mažesnė žmonių minia, kaip 1949 m. rudenį New Yorke, ir tai liudijo, kad pasitikėjimas Alta ir jo darbais per 25 metus nesumažėjo. Žinoma, ta 800 žmonių minia (tiek tilpo viešbučio pokylių salėje) labai neišsiskyrė jaunais veidais, bet visgi čia buvo gyvieji lietuviai, nedingę iš lietuvių visuomeninio, politinio ir, iš dalies, kultūrinio gyvenimo. Ypač gausus lietuvių gydytojų dalyvavimas bankete patvirtino, kad ji ji nebuvo susirinkę tik „senųjų partijų“ likučiai, kaip mėgstama kai kurioje spaudoje pabrėžti, bet čia buvo ir frontininkų, ir santariečių, ir tikrai nemaža neolituanų.

• DIDŽIOJI VIII-jo Amerikos lietuvių Kongreso atrakcija, be abejo, liko aktorė Rūta Kilmonytė-Lee, o banketo rengėjų pirmininkė O. Gradinskienė, ieškodama lietuviškos dekoracijos stalams ir kartu prisimindama Rūtą Kilmonytę, drauge su talkininkėmis visus stalus papuošė rūtomis. R. Kilmonytė dr. K. Bobelio tinkamai pristatyta, perėmusi vadovavimą banketo programai aiškiai ir drąsiai pabrėžė, kad ji yra laiminga būdama lietuvaite, kad ji tuo didžiuosis ir apie lietuvių bei Lietuvą kalbės visą savo gyvenimą ir kad mūsų, visų lietuvių, pagrindinis siekis Lietuvai sulaukti tokios laisvės, kokia yra Amerikoje. Šių giliai patriotinių lietuvaiteš TV ir filmų aktorės žodžių, daugumoj pasakytų anglų kalba (pačioje pradžioje ji kalbėjo ir lietuviškai, gražia tarsena) klausėsi JAV senatorius R. Hruska, JAV Kongreso atstovai R. Derwinski, R. Hanrahan ir kiti, taip pat Washington Bureau atstovas žurn. M. Seeger ir eilė kitų amerikiečių politikų. Kongr. R. Derwinskio ir ypač R. Hanrahan, išgelbėjusio S. Kudirką iš sovietų koncentracijos stovyklos, kalbos buvo įdomios ir susilaukė daug plojimų. Taip pat ir pagrindinė kalba, pasakyta čekų kilmės senatoriaus R. Hruskos (R. Neb.), to žmogaus, kurs mažas būdamas lankė čekų pradžios mokyklą ir mokėsi

tėvų kalbos. Bet banketo metu gal pati svarbiausia atrakcija buvo žurn. Murray Seeger atžymėjimas ir jo kalba. M. Seeger per 30 mėnesių rezidavo Maskvoje kaip Washington Bureau atstovas ir iš čia rašė straipsnius JAV dienraščiams. Pagrinde jo straipsniaiėjo Los Angeles Times dienraščiui, o juos persispausdindavo apie 150 įvairių JAV dienraščių. Aplankęs Taliną ir Vilnių, žurn. M. Seeger gerai pažino okup. Lietuvos gyvenimą ir, nieko negražindamas, tai paskelbė savo straipsniuose JAV dienraščiuose. Kadangi pernai Lietuvii Gydytojų Dr-ja paskyrė 1,000 dol. premijoms už geriausius straipsnius apie okup. Lietuvą amerikiečių spaudoje, tai speciali jury komisija pirmąją premiją paskyrė žurn. M. Seeger už taikliausius straipsnius taja tema. Lietuvių gydytojų pakviestas, Altos žmonėms pilnai pritariant, žymusis žurnalistas pats atvyko į Kongresą, per banketą buvo garbės prezidiume ir, dr. D. Giedraičio pristatytas, pasakė vieną iš įdomiausių kalbų, iškeldamas tai, kaip amerikiečiai laikraštininkai turi dirbti Sovietų Sąjungoje, kokia ten yra kontrolė ir kokie geri žmonės yra lietuviai ir tėvynėje ir išeivijoje, iteikus žurnalistui premiją, jis susilaukė didelių plojimų iš pagarbai sustojusios publikos. Ir svarbiausia, kad jis atstovavo tai galingai jėgai — spaudai, kuri gali nuversti net patį šios šalies prezidentą. Tokie žmonės dažniau turėtų būti kviečiami į didžiąsias lietuvių šventes.

• LENKIJOS lietuvaite Birutė Aleksaitė, be klaidų kalbanti ir rašanti lietuviškai, spalio 13 d., sekmadienį, atvyksta į Chicago ir čia 3 val. p.p. atliks koncertą Margučio rengiamoj šventėj Jaunimo centre. Ji yra gimusi Seinų aps., Barbiškių kaime. Gimtinėje ir visoje apylinkėje gyvena beveik išimtinai lietuviai. Tėvai dainininkai. Motina dainuodavo solo vietos lietuvių chore. Birutė lankė Balstogės mokytojų instituto muzikos pedagogikos skyrių. Profesoriams pastebėjus jos dainavimo talentą, buvo paskaitinta stoti į muzikos mokyklą ir vėliau į konservatorijos operos klasę Varšuvoje. Atvykusi į JAV tobulinasi muzikos kolegijoje Bostone. Laisvėje gyvenantieji lietuviai greit suradę tą jauną talentą ir Birutė jau davė lietuviams koncertus Bostone, Elizabeth ir Providence. Jaunųjų talentų neduoda. (Nukelta į 6 psl.)

ALT S-gos Garbės nariui ir Eliza-

beth skyriaus nariui

ALBINUI S. TREČIOKUI,

jo žmonai IEVAI taip pat mūsų skyriaus narei mirus, gilią užuojautą reiškia

ALT S-gos Elizabeth Skyrius

Mūsų mielam

ALBINUI TREČIOKUI,

jo žmonai IEVAI mirus, užuojautą jam ir jo artimiesiems reiškia

Stella ir Vytautas Abraičiai

A. A.

DANUTEI PENIKIENEI

mirus, jos vyrui inž. GERIMANTUI PENIKUI, šeimai ir giminėms reiškiamė giliausią užuojautą ir kartu liūdime

Dr. Vaclovas ir Emilija Čekai
Algis ir Danguolė Ratkeliai
Mykolas ir Aldona Skrypai

A. A.

STASEI BASTIENEI

mirus, jos atminimui vietoj gėlių prie karsto, siunčiame Dirvai paremti 20 dol. Kartu jos vyrui PRANUI, Motinai, seserims, giminėms ir artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą

St. Dabkus
P. O. Dabkai
P. S. Morkūnai

Mielai

A. + A.

STASEI BASTIENEI

mirus, Jos vyrą PRANĄ BASTĮ, mamytę MARIJĄ MACIAUSKIENĘ, sesutes AGUTĘ TISKUVIENĘ ir BARBUTĘ BATAITIENĘ su šeimomis, brolių PETRĄ MACIAUSKĄ, p.p. J. A. PUTERIŲ šeimą ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Albinas ir Juzė Pliopliai